

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 18ης Μαρτίου 1980 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 154/78, 205/78, 206/78, 226/78 έως 228/78, 263/78 και 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 και 85/79,

154/78, SpA Ferriera Valsabbia, με έδρα το ODOLO (Ιταλία), εκπροσωπούμενη και επικουρούμενη από τους Tito Malaguti και Giuseppe Marchesini, δικηγόρους στο ιταλικό Corte di Cassazione, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Ernest Arendt, 34B, rue Philippe II

205/78, Acciaierie e Ferriere Stefana Gratelli fu Girolamo SpA, με έδρα το Nave (Brescia, Ιταλία), εκπροσωπούμενη και επικουρούμενη από τους Tito Malaguti Giuseppe Marchesini, δικηγόρους στο ιταλικό Corte di Cassazione, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Ernest Arendt, 34B, rue Philippe II

206/78, AFIM Acciaierie e Ferriere Industria Metallurgica S.N.C., με έδρα το Nave (Brescia, Ιταλία), εκπροσωπούμενη και επικουρούμενη από τους Vito Landricina και Giuseppe Marchesini, δικηγόρους στο ιταλικό Corte di Cassazione, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Ernest Arendt, 34B, rue Philippe II

226/78, SpA Acciaierie e Ferriere Antonio Stefana, με έδρα την Brescia (Ιταλία), εκπροσωπούμενη και επικουρούμενη από τον Giuseppe Marchesini, δικηγόρο στο ιταλικό Corte di Cassazione και το Fabio Vischi, δικηγόρο Brescia, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Ernest Arendt, 34B, rue Philippe II

227/78, SPA Acciaieria di Darfo, με έδρα το Darfo-Boario Terme (Ιταλία), εκπροσωπούμενη και επικουρούμενη από τον Giuseppe Marchesini, δικηγόρο στο Ιταλικό Corte di Cassazione, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Ernst Arendt, 34B, rue Philippe II

228/78, SpA Sider Canuna, με έδρα το Berzo Inferiore (Brescia, Ιταλία), εκπροσωπούμενη και επικουρούμενη από τον Giuseppe Marchesini, δικηγόρο στο ιταλικό Corte di Cassazione, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Ernest Arendt, 34B, rue Philippe II

* Γλώσσες διαδικασίας: η γερμανική και η ιταλική.

263/78, SpA Metallurgica Luciano Rumi, με έδρα το Bergamo (Ιταλία), εκπροσωπούμενη και επικουρούμενη από τους Manlio Brosio και Adriano Bolleto, δικηγόρους στο ιταλικό Corte di Cassazione, και τον Ernest Arendt, δικηγόρο Λουξεμβούργου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Ernst Arendt, 34B, rue Philippe II·

264/78, SpA Feralpi, με έδρα το Lonato (Brescia, Ιταλία), εκπροσωπούμενη και επικουρούμενη από τους Antonio Liserre και Giuseppe Gelona, δικηγόρους Μιλάνου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Georges Margue, 20, rue Philippe II·

39/79, OLS Officine Laminatoi Sebino — Acciaierie e Ferriere Laminatoi e Trafilati, S.R.L., με έδρα την Pisogna (Brescia, Ιταλία), εκπροσωπούμενη και επικουρούμενη από τους Vito Landriscina, και Giuseppe Marchesini, δικηγόρους στο ιταλικό Corte di Cassazione, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Ernest Arendt, 34B, rue Philippe II·

31/79, Société des Acières de Montereau, με έδρα το montereau fault (Yonne, Γαλλία), εκπροσωπούμενη και επικουρούμενη από τους Bruckhaus, Kreifels, Winkhaus, Lieberknecht, Canenbley και Moosecker, δικηγόρους Düsseldorf, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον A. Bonn, 22, côte d'Eich·

83/79, Eisenwerk — Gesellschaft Maximilianshütte mbH, με έδρα το Sulzbach — Rosenberg (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας), εκπροσωπούμενη και επικουρούμενη από τον καθηγητή Bodo Börner, Κολωνία, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Ernst Arendt, 6, rue Willy Goergen·

85/79, Korf Industrie und Handel GmbH & Co. KG, με έδρα το Baden-Baden (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας), εκπροσωπούμενη και επικουρούμενη από τους Bruckhaus, Kreifels, Winkhaus και Lieberknecht, δικηγόρους Düsseldorf, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον A. Bonn, 22, côte d'Eich,

προσφεύγουσες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

εκπροσωπούμενης:

— στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 154/78, 205/78 και 206/78, 226/78 έως 228/78, 263/78 και 264/78, 39/79 από τον A. Prozillo,

επικουρούμενο στις υποθέσεις 226/78 έως 228/78, 263/78 και 264/78 και 39/79 από τον G. Moizo, δικηγόρο Ρώμης,

— στις υποθέσεις 31/79 και 85/79 από τον Götz zur Hausen,

— στην υπόθεση 83/79 από τον H. Matthies,

με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το Mario Cervino, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

καθής,

που έχουν ως κύριο αντικείμενο την ακύρωση των ατομικών αποφάσεων της Επιτροπής περί επιβολής χρηματικών κυρώσεων σε καθεμιά από τις προσφεύγουσες λόγω πωλήσεως ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές και την ακύρωση ή την κήρυξη ανεφάρμοστης της γενικής αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ, της 4ης Μαΐου 1977 (Αβλ. L 114 της 5ης Μαΐου 1977, σ. 1), με την οποία καθορίζονται οι κατώτατες αυτές τιμές, και, επικουρικούς, τη μείωση των επιβληθέντων προστίμων,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους H. Kutscher, πρόεδρο, A. O'Keefe και A. Touffait, προέδρους τμήματος, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koormans και O. Due, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. Capotorti

γραμματέας: A. van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πίνακας περιεχομένων

Πραγματικά περιστατικά..... 497
(παραλείπονται)

Σκεπτικό 497

Εισαγωγή — Περί του παραδεκτού της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας της γενικής αποφά- σεως 962/77/ΕΚΑΧ και των ισχυρισμών και επιχειρημάτων που προέβαλαν οι προ- σφεύγουσες προς στήριξη της ενστάσεως αυτής	498
Μέρος πρώτο — Περί της νομιμότητας της γενικής αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ.....	500
Κεφάλαιο I — Σε σχέση με το άρθρο 61 της Συνθήκης ΕΚΑΧ	500
Τμήμα 1 — Περί των τυπικών προϋποθέσεων οι οποίες πρέπει να τηρούνται κατά τη λήψη μέτρου κατά το άρθρο 61	501
1. Η τήρηση των γενικών τυπικών προϋποθέσεων (άρθρα 5 και 15 της Συνθήκης).....	501
2. Η τήρηση των ειδικών ρυθμίσεων περί αιτιολογίας του άρθρου 61.....	503
3. Η τήρηση των ειδικών τυπικών προϋποθέσεων του άρθρου 61	504
Τμήμα 2 — Η τήρηση των ουσιαστικών προϋποθέσεων του άρθρου 61	507
1. Η ύπαρξη ή η απειλή έκδηλης κρίσεως	507
2. Η τήρηση του άρθρου 3 της Συνθήκης	509
3. Το επίπεδο των τιμών σε σχέση με την τήρηση του άρθρου 61, δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης	512
Κεφάλαιο II — Η τήρηση των άλλων άρθρων της Συνθήκης και των γενικών αρχών που επικαλούνται οι προσφεύγουσες	515
Τμήμα 1 — Η τήρηση των άρθρων 2, 4 και 5 της Συνθήκης	515
Τμήμα 2 — Η νομιμότητα της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ βάσει των γενικών αρχών του δικαίου	517
1. Ως προς την κατοχύρωση του δικαιώματος της ιδιοκτησίας.....	517
2. Ως προς την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας.....	517
α) Εξέταση των διαφόρων αιτιάσεων	518
1) Το σύμφωνο του μέτρου προς τις εθνικές ενισχύσεις.....	518
2) Το σύμφωνο του μέτρου προς τη διοχέτευση μέσω του UCRO	518
3) Η ανεπάρκεια του ελέγχου.....	519
4) Η μη εφαρμογή του μέτρου στους εμπόρους	519
5) Η μη εφαρμογή του μέτρου επί των εισαγωγών από τρίτες χώρες με πα- ράλληλη δυνατότητα ευθυγραμμίσεως.....	521
β) Το δυσανάλογο των θυσιών που επιβλήθηκαν εν όψει των διαπιστωθέντων κενών.....	523
Κεφάλαιο III — Ο λόγος ακυρώσεως περί καταχρήσεως εξουσίας	524
Μέρος δεύτερο — Περί νομιμότητας των ατομικών αποφάσεων περί επιβολής κυρώσεων	525
Κεφάλαιο I — Η έλλειψη αιτιολογίας	525
Κεφάλαιο II — Οι προβαλλόμενοι δικαιολογητικοί λόγοι.....	526
Άμυνα.....	527
Ανωτέρα βία	527

Κατάσταση ανάγκης	528
Κεφάλαιο III — Ευθυγράμμιση.....	528
Μέρος τρίτο — Περί μειώσεως των προστίμων.....	531
Κεφάλαιο I — Γενικά	531
Κεφάλαιο II — Ειδικές περιπτώσεις.....	531
1. Antonio Stefana.....	531
2. Αιτήματα περί ενδεχομένης μειώσεως του κάτω των κατωτάτων τιμών ποσού..	532
α) Di Darfo.....	532
β) Rumi	533
γ) Feralpi	534
Διατακτικό	535

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Δώδεκα επιχειρήσεις παραγωγής ράβδων οπλισμού σκυροδέματος άσκησαν προσφυγές, οι οποίες περιήλθαν στην γραμματεία του Δικαστηρίου στις 14 Ιουλίου 1978 και στις 26 Μαΐου 1979, ζητώντας την ακύρωση και ενδεχομένως τη μεταρρύθμιση των ατομικών αποφάσεων της Επιτροπής με τις οποίες τους επιβλήθηκαν πρόστιμα για παραβάσεις της γενικής αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ, της 4ης Μαΐου 1977 (AbI. L. 114, σ. 1), περί καθορισμού κατωτάτων τιμών για ορισμένα είδη ράβδων οπλισμού σκυροδέματος. Όλες αυτές οι επιχειρήσεις στήριξαν τις προσφυγές τους στο άρθρο 36 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, προβάλλοντας αφενός μεν ότι η γενική απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ, η παράβαση της οποίας τους προσήφθη, στερείτο νομιμότητας, αφετέρου δε σειρά λόγων αναφερομένων στις ατομικές αποφάσεις περί επιβολής κυρώσεων.
- 2 Με Διάταξη της 27ης Ιουλίου 1979, το Δικαστήριο αποφάσισε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 43 του κανονισμού διαδικασίας, τη συνεκδίκαση, προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας, εννέα από τις υποθέσεις αυτές οι οποίες αφορούσαν επιχειρήσεις της περιοχής της Brescia, δηλαδή, τις επιχειρήσεις Valsabbia (154/78), Stefana Fratelli (205/78), AFIM (206/78), Antonio Stefana (226/78), di Darfo (227/78) Sider Camuna (228/78), Rumi (263/78), Feralpi (264/78), OLS (39/79). Στις συνεδριάσεις, εξάλλου, της 17ης και της 18ης Οκτωβρίου 1979 συζητήθηκαν τρεις υποθέσεις οι οποίες αφορούσαν άλλους παραγωγούς ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής, δηλαδή τις επιχειρήσεις Montereau (31/79),

Maximilianshütte (83/79) και Korf Industrie (85/79). Δεδομένης της ομοιότητας των αντικειμένων και της συναφείας των δώδεκα αυτών υποθέσεων, που επιβεβαιώθηκε κατά την προφορική διαδικασία, οι υποθέσεις αυτές πρέπει να συνεκδικασθούν προς τον σκοπό της εκδόσεως κοινής αποφάσεως.

- 3 Οι σκέψεις που αναπτύχθηκαν παράλληλα κατά την έγγραφη διαδικασία και στο ακροατήριο στρέφονται όλες γύρω από δύο σκέλη κοινά για το σύνολο των υποθέσεων: την επίκληση της ελλείψεως νομιμότητας της γενικής αποφάσεως βάσει του άρθρου 36, τρίτο εδάφιο, και την προσφυγή πλήρους δικαιοδοσίας κατά των ατομικών αποφάσεων περί επιβολής χρηματικών κυρώσεων βάσει του άρθρου 36, δεύτερο εδάφιο.
- 4 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος, τίθεται ζήτημα παραδεκτού της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας, καθώς και των ισχυρισμών περί έκδηλης αγνόησης του κοινοτικού δικαίου και περί καταχρήσεως εξουσίας, οι οποίοι προβλήθηκαν προς στήριξή της. Θα πρέπει, επομένως, να επιλυθεί προκαταρκτικά το πρόβλημα αυτό.
- 5 Εν συνεχεία, πρέπει να εξεταστούν οι αιτιάσεις τις οποίες προβάλλουν οι προσφεύγουσες κατά της νομιμότητας της γενικής αποφάσεως 962/77/EKAX, η οποία πρέπει να εξεταστεί διαδοχικά βάσει του άρθρου 61, το οποίο αποτελεί το νομικό της έρεισμα, βάσει των άλλων διατάξεων της Συνθήκης EKAX καθώς και των γενικών αρχών του δικαίου, οι οποίες διέπουν την ερμηνεία και την εφαρμογή της Συνθήκης, τέλος δε, ενόψει του σκοπού της ασκήσεως των εξουσιών των οποίων έκανε χρήση η Επιτροπή εκδίδοντας την προαναφερθείσα γενική απόφαση.
- 6 Μόνον μετά την εξέταση αυτή της νομιμότητας της γενικής αποφάσεως θα πρέπει, ενδεχομένως, να εξεταστούν, στο πλαίσιο του δευτέρου σκέλους, οι ατομικές αποφάσεις περί επιβολής κυρώσεων. Οι προσφεύγουσες, επικαλούμενες σχετικά ανωτέρα βία, άμυνα ή κατάσταση ανάγκης, προέβαλαν δικαιολογητικούς λόγους των οποίων θα πρέπει να εξεταστεί το βάσιμο κατά το κοινοτικό δίκαιο και η δυνατότητα εφαρμογής όσον αφορά την τήρηση των διατάξεων περί κατωτάτων τιμών. Στην συνέχεια, θα πρέπει να ερευνηθεί αν οι προσφεύγουσες είχαν την δυνατότητα να κάνουν χρήση της ευχερείας ευθυγραμμίσεως των τιμών. Τέλος, θα είναι δυνατή, κατόπιν τούτων, η εκτίμηση του ύψους των προστίμων, των οποίων η επιβολή έδωσε λαβή στην παρούσα προσφυγή.

Εισαγωγή

Περί του παραδεκτού της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας της γενικής αποφάσεως 962/77/EKAX και των ισχυρισμών και επιχειρημάτων που προέβαλαν οι προσφεύγουσες προς στήριξη της ενστάσεως αυτής

- 7 Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ δύο επιχειρημάτων τα οποία προέβαλε η Επιτροπή υπέρ της απόψεως περί απαραδέκτου της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας της γενικής αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ, την οποία πρότειναν όλες οι προσφεύγουσες. Το πρώτο, το οποίο αποτελεί γενική ένσταση απαραδέκτου, διατυπώθηκε στις γραπτές παρατηρήσεις της Επιτροπής και δεν αφορά παρά μόνον τις υποθέσεις Antonio Stefana (226/78), di Darfo (227/78), Sider Camuna (228/78) και Feralpi (264/78). Το δεύτερο, αντίθετα, αφορά όλες τις υποθέσεις στις οποίες η Επιτροπή, αφού επικαλέστηκε τη διακριτική της εξουσία, αμφισβητεί το παραδεκτό των ισχυρισμών των οποίων η εξέταση συνεπάγεται την εκ μέρους του Δικαστηρίου εκτίμηση της καταστάσεως που απορρέει από οικονομικά γεγονότα ή περιστάσεις. Παρόλο που τα επιχειρήματα αυτά δεν συνοδεύονται με ρητά αιτήματα, το Δικαστήριο πρέπει να τα ερευνήσει αυτεπαγγέλτως, καθ' όσον αφορούν την ίδια την αρμοδιότητά του. Τα δύο σκέλη της επιχειρηματολογίας της Επιτροπής πρέπει να εξεταστούν χωριστά και διαδοχικά.
- 8 Πρέπει να παρατηρηθεί ότι με το πρώτο επιχείρημα της Επιτροπής υποστηρίζεται κατ' ουσίαν ότι οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι η γενική απόφαση προσέβαλε ατομικά τους συμφέροντα κατά τρόπο ειδικό και άμεσο και ότι επομένως δεν μπορούν να αμφισβητήσουν τη νομιμότητα της γενικής αυτής αποφάσεως ελλείψει εννόμου συμφέροντος.
- 9 Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ του εννόμου συμφέροντος προσβολής ατομικής αποφάσεως, αφενός, και του εννόμου συμφέροντος επικλήσεως της ελλείψεως νομιμότητας της γενικής αποφάσεως η οποία αποτελεί το νομικό θεμέλιο της προαναφερθείσης ατομικής αποφάσεως. Είναι αναμφίβολο ότι οι προσφεύγουσες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή πλήρους δικαιοδοσίας κατά το άρθρο 36, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΧ κατά των ατομικών αποφάσεων περί χρηματικών κυρώσεων οι οποίες απεύθυνονται προς αυτές. Εξ άλλου, το τρίτο εδάφιο του ίδιου άρθρου ορίζει ότι μπορούν να επικαλεστούν σε ενίσχυση της προσφυγής αυτής την έλλειψη νομιμότητας των αποφάσεων των οποίων η παράβαση τους προσάπτεται· μπορούν όμως να το πράξουν μόνον «κατά τους όρους που προβλέπονται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 33», δηλαδή, κατά κύριο λόγο, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ακυρώσεως και εφ' όσον αποδεικνύεται η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος. Οι προσφεύγουσες, αφού επικαλέστηκαν παράβαση ουσιώδους τύπου, παράβαση νόμου και κατάχρηση εξουσίας, παραδεκτώς ασκούν την προσφυγή, δεδομένου ότι η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας την οποία προβάλλουν στηρίζεται σαφώς μόνον σε λόγους οι οποίοι αναφέρονται στη νομιμότητα της γενικής αποφάσεως, πράγμα που επιτρέπεται να γίνει βάσει του άρθρου 36, σε συνδυασμό με το άρθρο 33. Περαιτέρω, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι έχουν έννομο συμφέρον προς άσκηση της προσφυγής, καθ' όσον η εφαρμογή της επίδικης γενικής αποφάσεως, επί της οποίας στηρίζονται οι αποφάσεις περί επιβολής χρηματικών κυρώσεων, είναι ικανή να θίξει τα συμφέροντά τους. Επί του πρώτου αυτού σημείου, συνεπώς, η ένσταση απαραδέκτου την οποία προέβαλε η Επιτροπή πρέπει να απορριφθεί.

- 10 Δεύτερον, η παραπομπή του άρθρου 36 στο άρθρο 33, πρώτο εδάφιο, αφορά επίσης και προ παντός τη δεύτερη περίοδο της διατάξεως αυτής, κατά την οποία «ο έλεγχος του Δικαστηρίου δεν δύναται εν τούτοις να επεκταθεί επί της εκτιμήσεως της καταστάσεως που απορρέει από οικονομικά γεγονότα ή περιστάσεις, εν όψει της οποίας εξεδόθησαν οι εν λόγω αποφάσεις ή συστάσεις, εκτός αν προσάπτεται στην Ανωτάτη Αρχή ότι διέπραξε κατάχρηση εξουσίας ή ότι αγνόησε κατά έκδηλο τρόπο τις διατάξεις της παρούσης συνθήκης ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της».
- 11 Με το πρώτο μέρος της δευτέρας περιόδου του πρώτου εδαφίου του άρθρου 33 τίθενται έτσι όρια στον έλεγχο που ασκεί το Δικαστήριο κατά την εξέταση της νομιμότητας των επιλογών στις οποίες προβαίνει η Επιτροπή στον τομέα της οικονομικής πολιτικής· με το δεύτερο μέρος τα όρια αυτά παραμερίζονται υπό τον όρον ότι ο προσφεύγων επικαλείται έκδηλη αγνόηση της Συνθήκης ή κατάχρηση εξουσίας. Κατά την νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 21ης Μαρτίου 1955 επί της υποθέσεως 6/54, Βασιλείο των Κάτω Χωρών κατά Ανωτάτης Αρχής, Slg. 1954-55, σ. 201), «το άρθρο 33 δεν απαιτεί, όσον αφορά τον προβαλλόμενο λόγο ακυρώσεως, πλήρη και προηγούμενη απόδειξη, πράγμα που θα είχε, εξάλλου, ευθύς εξ αρχής ως συνέπεια την ακύρωση της αποφάσεως». Πρέπει και αρκεί, συνεπώς, όσον αφορά την κρίση περί παραδεκτού των ισχυρισμών που τείνουν στο να εκτιμήσει Δικαστήριο την κατάσταση που απορρέει από τα οικονομικά γεγονότα ή περιστάσεις της υποθέσεως, οι αιτιάσεις οι οποίες αναφέρονται στην έκδηλη αγνόηση της Συνθήκης ή στην κατάχρηση εξουσίας να στηρίζονται σε ουσιώδεις ενδείξεις· αν απαιτούνταν περισσότερα, αυτό θα κατέληγε σε σύγχυση μεταξύ του παραδεκτού του ισχυρισμού και της κατ' ουσίαν αποδείξεώς του· λιγότερο αυστηρή ερμηνεία, κατά την οποία η απλή προβολή ενός από τους πιο πάνω λόγους αρκεί ώστε να επιτραπεί στο Δικαστήριο η εκτίμηση της οικονομικής καταστάσεως, θα είχε ως συνέπεια τον εκφυλισμό του λόγου αυτού σε ρήτρα με καθαρά τυπικό χαρακτήρα.
- 12 Στην υπό κρίση υπόθεση, τα επιχειρήματα που αναπτύχθηκαν κατά την έγγραφη και κατά την προφορική διαδικασία ήταν αρκετά για να δείξουν πόσο δύσκολη είναι η συζήτηση προκειμένου να αναγνωριστεί ότι οι προβαλλόμενες αιτιάσεις στηρίζονται εκ πρώτης όψεως σε επαρκείς ενδείξεις. Η διαπίστωση αυτή αρκεί για να γίνει δεκτό, σχετικά, ότι η προσφυγή είναι παραδεκτή.

Μέρος πρώτο — Περί της νομιμότητας της γενικής αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ

Κεφάλαιο I — Σε σχέση με το άρθρο 61 της Συνθήκης ΕΚΑΧ

- 13 Δεδομένου ότι η απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ εκδόθηκε βάσει του άρθρου 61 της Συνθήκης, η νομιμότητα της εφαρμογής του άρθρου αυτού προϋποθέτει την τή-

ρση των τυπικών και των ουσιαστικών προϋποθέσεων, η οποία και θα εξεταστεί στη συνέχεια.

Τμήμα 1 — Περί των τυπικών προϋποθέσεων οι οποίες πρέπει να τηρούνται κατά τη λήψη μέτρου κατά το άρθρο 61

- 14 Η απόφαση περί επιβολής κατωτάτων τιμών στο εσωτερικό της Κοινής Αγοράς την οποία μπορεί να εκδώσει η Επιτροπή υπόκειται στην τήρηση διαφόρων ειδών τυπικών προϋποθέσεων. Η απόφαση αυτή πρέπει, καταρχάς, να συγκεντρώνει τις γενικές προϋποθέσεις όσον αφορά τον τύπο κάθε αποφάσεως η οποία εκδίδεται βάσει της Συνθήκης ΕΚΑΧ και οι οποίες προσδιορίζονται ειδικότερα στα άρθρα 5 και 15 της Συνθήκης. Περαιτέρω, το ίδιο άρθρο 61 προβλέπει ορισμένες ειδικές προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να τηρούνται κατά την αιτιολόγηση των αποφάσεων που προβλέπει. Τέλος, το άρθρο 61 προβλέπει ορισμένες ειδικές διατυπώσεις των οποίων απαιτεί την τήρηση. Οι τρεις αυτές ομάδες προϋποθέσεων θα εξεταστούν αντίστοιχα στις τρεις παραγράφους που ακολουθούν.

Παράγραφος 1 — Η τήρηση των γενικών τυπικών προϋποθέσεων (άρθρα 5 και 15 της Συνθήκης)

- 15 Κατά τα άρθρα 5 και 15 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, η Κοινότητα καθιστά γνωστούς τους λόγους της δράσεώς της, οι δε αποφάσεις της Επιτροπής αιτιολογούνται και αναφέρονται στις γνώμες που έχουν υποχρεωτικά ζητηθεί.
- 16 Ορισμένες από τις προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η αιτιολογία αποτελεί θεμελιώδη υποχρέωση, κυρίως όταν πρόκειται για πράξη κανονιστικού χαρακτήρα η οποία εκδίδεται κατά διακριτική ευχέρεια. Κατά την άποψή τους, η αιτιολογία της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ είναι «στρεβλή, ελλιπής και ανεπαρκής» και δεν συμφωνεί προς τους σκοπούς της Συνθήκης. Η απόφαση αυτή στηρίζεται σε μια σειρά αναπόδεικτων παραδοχών και δεν λαμβάνει υπόψη την οικονομική κατάσταση και τις συνθήκες παραγωγής των προσφευγουσών αυτών. Εξάλλου, η Επιτροπή δεν ανέφερε το γεγονός ότι η Συμβουλευτική Επιτροπή αναφέρθηκε στο άρθρο 54 και όχι στο άρθρο 61 ως μέσο καταπολεμήσεως της κρίσεως.
- 17 Η Επιτροπή αντικρούει αυτή την επιχειρηματολογία υπενθυμίζοντας ότι στις αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως αναφέρεται ότι η βιομηχανία σιδήρου και χάλυβος αντιμετώπιζε από ετών σοβαρές δυσκολίες και ότι ο τομέας των ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής παρουσίαζε μεγαλύτερη πτώση τιμών απ' ό,τι η σιδηρουργία εν γένει.

- 18 Είναι βέβαιο ότι οι γενικές διατάξεις των άρθρων 5 και 15 της Συνθήκης προβλέπουν υποχρεώσεις τις οποίες πρέπει να τηρεί η Επιτροπή, δεν γίνεται όμως ειδικότερος προσδιορισμός ούτε ως προς την μορφή ούτε ως προς την έκταση των υποχρεώσεων αυτών. Κατά λογική ερμηνεία, όταν πρόκειται για πράξη που προορίζεται για γενική εφαρμογή, οι διατάξεις αυτές υποχρεώνουν την Επιτροπή να μνημονεύει στις αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεώς της την εν γένει κατάσταση η οποία οδήγησε στην έκδοσή της και τους γενικούς στόχους των οποίων την επίτευξη επιδιώκει.
- 19 Επομένως, δεν μπορεί να απαιτηθεί από την Επιτροπή να αναφέρει ειδικά τα πολυάριθμα και πολυσύνθετα πραγματικά δεδομένα εν όψει των οποίων εκδόθηκε η απόφαση, ούτε, κατά μείζονα λόγο, να εξηγήσει με πληρότητα τη σχετική εκτίμησή της, ούτε να αντικρούσει τις γνώμες που διατύπωσαν τα συμβουλευτικά όργανα.
- 20 Η αιτιολογία της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ είναι σύμφωνη προς τις απαιτήσεις των άρθρων 5 και 15 της Συνθήκης ΕΚΑΧ.
- 21 Η αιτιολογία αυτή εκκινεί, πράγματι, από την διαπίστωση της κρίσεως στη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβος και της επιδράσεώς της επί των τιμών, μνημονεύει την αποτυχία του εκούσιου προκαθορισμού των παραδοτέων ποσοτήτων στον τομέα των ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής και επιμένει όσον αφορά τις ειδικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει η αγορά του προϊόντος αυτού.
- 22 Ο κατά της αιτιολογίας προβαλλόμενος ισχυρισμός ότι δεν μνημονεύει την οικονομική κατάσταση και τις συνθήκες παραγωγής των επιχειρήσεων της Brescia πρέπει να απορριφθεί λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η Επιτροπή προέβη σε σφαιρική θεώρηση της κοινοτικής βιομηχανίας στον εν λόγω τομέα, δεδομένου του γενικού χαρακτήρα της αποφάσεως.
- 23 Όσον αφορά την ειδική παρατήρηση σχετικά με το γεγονός ότι η διαβούλευση με την Συμβουλευτική Επιτροπή έγινε στο πλαίσιο του άρθρου 54, το οποίο αναφέρεται στη χρηματοδότηση προγραμματικών επενδύσεων των επιχειρήσεων από την Κοινότητα και όχι στο πλαίσιο του άρθρου 61, πρόκειται για ελλιπή πληροφορία η οποία στηρίζεται σε ψήφισμα της 17ης Μαρτίου 1977 της επιτροπής αυτής, αγνοεί δε μεταγενέστερη συνεδρίαση της 19ης Απριλίου 1977, κατά την οποία η Συμβουλευτική Επιτροπή έλαβε ευνοϊκή θέση όσον αφορά το ειδικό ζήτημα του καθορισμού κατωτάτων τιμών για τις ράβδους οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής. Στην τελευταία αιτιολογική σκέψη της αποφάσεως γίνεται μνεία, εξάλλου, της διαβουλεύσεως με το Συμβούλιο και μελετών οι οποίες έγιναν σε συνεργασία με τις επιχειρήσεις.

24 Από τις διαπιστώσεις αυτές προκύπτει ότι η αιτιολογία της απόφασης 962/77/ΕΚΑΧ είναι ίσως συνοπτική, επαρκής, όμως, κατά νόμο για γενική απόφαση και ότι τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις των άρθρων 5 και 15 της Συνθήκης.

Παράγραφος 2 — Η τήρηση των ειδικών ρυθμίσεων περί αιτιολογίας του άρθρου 61

25 Το άρθρο 61 προβλέπει ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να καθορίζει κατώτατες τιμές στο εσωτερικό της κοινής αγοράς παρά μόνον αν διαπιστώνει ότι υφίσταται ή επίκειται έκδηλη κρίση και είναι αναγκαία μια τέτοια απόφαση για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3. Προβλέπει, εξάλλου, ότι κατά τον καθορισμό των τιμών η Επιτροπή οφείλει να λαμβάνει υπόψη την ανάγκη εξασφάλισης της ανταγωνιστικής ικανότητας τόσο των βιομηχανιών του άνθρακος ή του χάλυβος όσο και των καταναλωτριών βιομηχανιών, σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στο άρθρο 3, περίπτωση γ. Με τις διατάξεις αυτές του άρθρου 61 τίθενται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να συγκεντρώνει η απόφαση περί καθορισμού κατωτάτων τιμών. Είναι, ωστόσο, προφανές ότι έχουν ως συνέπεια ότι η αιτιολογία των αποφάσεων πρέπει να αναφέρεται στην συνδρομή των προϋποθέσεων αυτών, προκειμένου ακριβώς να καταστεί εφικτός ο δικαστικός έλεγχος επί της ουσίας.

26 Η αιτιολογία απόφασης περί καθορισμού κατωτάτων τιμών πρέπει, συνεπώς, να αναφέρει και να δικαιολογεί εν συντομία:

— ότι υφίσταται ή επίκειται έκδηλη κρίση,

— ότι η απόφαση είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3,

— ότι κατά τον καθορισμό των τιμών εξασφαλίζεται η ανταγωνιστική ικανότητα των παραγωγών ή καταναλωτριών βιομηχανιών.

27 Οι προσφεύγουσες, αρνούμενες τη συνδρομή των ουσιαστικών προϋποθέσεων (πράγμα που θα εξεταστεί πιο κάτω), υπογράμμισαν ότι η σχετική αιτιολογία είναι πολύ ισχυρή. Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστεί αυτή η αιτιολογία.

28 Η ύπαρξη έκδηλης κρίσεως εκτίθεται στην πρώτη αιτιολογική σκέψη της απόφασης, όπου η Επιτροπή αναφέρει ότι η βιομηχανία σιδήρου και χάλυβος αντιμετωπίζει από πολλών ετών σοβαρές δυσκολίες. Ειδικότερα, αναφέρει ότι η προσφορά υπερβαίνει κατά πολύ τη ζήτηση, ότι το μέρος της αγοράς το οποίο καταλαμβάνουν οι εισαγωγές έχει αυξηθεί σημαντικά και ότι οι τιμές έχουν μειωθεί σε επίπεδο πολύ χαμηλότερο του κόστους παραγωγής. Η μεία των τριών αυτών πλευρών της κρίσεως αρκεί για την αποσαφήνιση των ειδικότερων

χαρακτηριστικών της και επομένως για τον επαρκή προσδιορισμό της από άποψη αιτιολογίας.

- 29 Το ότι η απόφαση είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3 βεβαιώνεται με την τέταρτη αιτιολογική σκέψη, με βάση τους λόγους οι οποίοι εκτίθενται στην δεύτερη και στην τρίτη αιτιολογική σκέψη, δηλαδή τις προηγούμενες απόπειρες της Επιτροπής η οποία είχε καλέσει τις επιχειρήσεις σε εκουσία ανάληψη δεσμεύσεων, την αποτυχία τους και την συνεπεία τούτου πτώση των τιμών της αγοράς των ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής και της οικονομικής καταστάσεως των επιχειρήσεων. Αυτή η εξιστόρηση της ανάγκης εκδόσεως της αποφάσεως αρκεί για τη θεμελίωση συνεπούς αιτιολογίας επ' αυτού του σημείου.
- 30 Τέλος, όσον αφορά τον καθορισμό των τιμών, στην εξασφάλιση της ανταγωνιστικής ικανότητας των παραγωγών και των καταναλωτριών βιομηχανιών αναφέρεται η έκτη αιτιολογική σκέψη, η οποία εκδηλώνει μέριμνα για τη διατήρηση της «ελαστικότητας της αγοράς» με την επιλογή των τιμών βάσεως από το σημείο αναχωρήσεως ως κατωτάτων τιμών, τέλος δε και η δέκατη αιτιολογική σκέψη, όπου διευκρινίζεται ότι οι επιχειρήσεις παραμένουν ελεύθερες να δημοσιεύσουν τιμές βάσεως υψηλότερες από τις κατώτατες τιμές, που έχουν καθοριστεί. Εξ αντιδιαστολής, εξ άλλου, προς την ενδέκατη αιτιολογική σκέψη, προκύπτει ότι υπάρχει ευχέρεια ευθυγραμμίσεως προς τις ευνοϊκότερες κοινοτικές τιμές, εφ' όσον οι τιμές αυτές είναι σύμφωνες προς την απόφαση για τις κατώτατες τιμές. Επ' αυτού του σημείου, η αιτιολογία, αν και θα μπορούσε, χωρίς αμφιβολία, να είναι σαφέστερη, είναι, ωστόσο, επαρκής.
- 31 Επομένως, τηρήθηκαν οι ειδικές απαιτήσεις σχετικά με την αιτιολογία, οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 61.

Παράγραφος 3 — Η τήρηση των ειδικών τυπικών προϋποθέσεων του άρθρου 61

- 32 Κατά το άρθρο 61, η διαδικασία εκδόσεως αποφάσεως σχετικά με την εισαγωγή καθεστώτος τιμών, το οποίο έχει ως συνέπεια την προσωρινή αναστολή της ισχύος των συνήθων κανόνων λειτουργίας της κοινής αγοράς της ΕΚΑΧ, υπόκειται στην τήρηση τυπικών προϋποθέσεων που προβλέπονται προκειμένου να εξασφαλιστεί η εγγύηση ότι τα μέτρα αυτά λαμβάνονται με περίσκεψη και προσοχή, η οποία πρέπει να θεωρηθεί ως ουσιώδης και την ύπαρξη της οποίας, επομένως, πρέπει να ερευνηθεί το Δικαστήριο προκειμένου να διαπιστώσει αν τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις αυτές.
- 33 Το άρθρο 61 προβλέπει, κατ' αρχάς, ότι η απόφαση της Επιτροπής περί καθορισμού κατωτάτων τιμών πρέπει να λαμβάνεται:

- 1) βάσει μελετών που γίνονται με τη συμμετοχή των επιχειρήσεων και των ενώσεων των επιχειρήσεων σύμφωνα με τα άρθρα 46, πρώτη παράγραφος και 48, τρίτη παράγραφος,
- 2) κατόπιν διαβουλεύσεως με τη Συμβουλευτική Επιτροπή,
- 3) κατόπιν διαβουλεύσεως με το Συμβούλιο,

τόσο επί της σκοπιμότητας του μέτρου αυτού όσο και επί του επιπέδου των τιμών που προσδιορίζεται από αυτό.

- 34 Το Δικαστήριο διαπίστωσε ανωτέρω ότι στην τελευταία αιτιολογική σκέψη της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ είχε γίνει μνεία των εν λόγω μελετών και διαβουλεύσεων. Κατά τις προσφεύγουσες, υπάρχει, παρά ταύτα, παράβαση ουσιώδους τύπου, διότι οι μελέτες και διαβουλεύσεις αυτές δεν έγιναν με αρκετή προσοχή.
- 35 1) Οι ιταλικές προσφεύγουσες εταιρίες θεωρούν αφ' ενός μεν ότι η Επιτροπή δεν προέβη προηγουμένως σε σοβαρές μελέτες, οι οποίες θα είχαν επιτρέψει ιδίως να διαπιστωθεί ότι στο 50% του τομέα των σιδηρών ράβδων οπλισμού σκυροδέματος δεν υφίστατο κρίση, αφ' ετέρου δε ότι, αν έγιναν μελέτες, δεν έγιναν με την συμμετοχή τους.
- 36 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι δυνάμει των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚΑΧ, ιδίως δε των άρθρων 46 και 48, μελετά διαρκώς την εξέλιξη των αγορών και των τάσεων των τιμών και ότι οι επιχειρήσεις έχουν υποχρέωση να την ενημερώνουν περιοδικώς σχετικά με την τροποποίηση των τιμοκαταλόγων τους και το ύψος των εισαγωγών και των εξαγωγών τους. Επί πλέον, όμως, από το 1975 έκανε ειδικές μελέτες ως προς τις τιμές· έτσι, σε ανακοίνωση της 2ας Μαΐου 1975 που απηύθυνε προς όλες τις επιχειρήσεις παραγωγής χάλυβος (AbI C 100, σ. 1), η Επιτροπή, επικαλούμενη την πτώση των τιμών των προϊόντων σιδήρου και χάλυβος εντός της Κοινότητας και τις συνέπειές τους για την απασχόληση, πληροφορεί τις επιχειρήσεις ότι πρόκειται να εντείνει τους ελέγχους όσον αφορά την τήρηση των κανόνων της Συνθήκης για τις τιμές και ότι θα παρακολουθήσει με ιδιαίτερη προσοχή την εξέλιξη των εισαγωγών χάλυβος εντός της Κοινότητας και την επίδρασή τους επί του επιπέδου των τιμών. Περαιτέρω, η Επιτροπή υπενθυμίζει την απόφασή της 1272/75, της 16ης Μαΐου 1975 (AbI L 130, σ. 7), περί της υποχρεώσεως των επιχειρήσεων να δηλώνουν μηνιαίως την προβλεφθείσα, υπολογισθείσα ή πραγματοποιηθείσα παραγωγή τους σε ακατέργαστο χάλυβα, κατόπιν την απόφαση 1870/75, της 17ης Ιουλίου 1975 (AbI L 190, σ. 26), περί της υποχρεώσεως των επιχειρήσεων βιομηχανίας χάλυβος να δηλώνουν ορισμένα στοιχεία σχετικά με την απασχόληση (απασχολούμενο προσωπικό, προσλήψεις, απολύσεις, μείωση του χρόνου εργασίας), στη συνέ-

χεια την απόφαση 3017/76, της 8ης Δεκεμβρίου 1976 (AbI L 344, σ. 24), περί της υποχρέωσης των επιχειρήσεων παραγωγής να δηλώνουν μηνιαίως το συντομότερο δυνατόν τις πωλήσεις και παραδόσεις των κυριότερων προϊόντων, μεταξύ των οποίων οι ράβδοι οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής, τις οποίες πραγματοποιούν στο εσωτερικό της κοινής αγοράς καθώς και τις εισαγωγές τους προς τρίτες χώρες. Όσον αφορά τις τιμές, η Επιτροπή είχε σκοπό να θέσει σε εφαρμογή σύστημα κατωτάτων τιμών και, στις 19 Ιανουαρίου 1976, η Συμβουλευτική Επιτροπή συζήτησε σχετικά με την σκοπιμότητα της ενεργείας αυτής (έγγραφο A/430/76/F), υπέρ της οποίας τάχθηκε η πλειοψηφία· ενόψει της ψηφοφορίας αυτής, η οποία έγινε στις αρχές του 1976, καθώς και μιας σύντομης βελτιώσεως της συγκυρίας, η Επιτροπή δεν επέμεινε επί της εφαρμογής αυτής της τακτικής και έκρινε ότι μπορούσαν να επιτευχθούν ικανοποιητικά αποτελέσματα με παρεμβάσεις μη αναγκαστικού χαρακτήρα, με την κατεύθυνση, δηλαδή, της παραγωγής και της πολιτικής τιμών μέσω εκουσίων δεσμεύσεων αναλαμβανομένων στο πλαίσιο των προγραμμάτων προβλέψεως. Στο πλαίσιο αυτής της οικονομικής επιλογής, η Επιτροπή δημοσίευσε μια ανακοίνωση γενικού χαρακτήρα (AbI C. 303 της 23.12.1976, σ. 3), στην οποία περιέγραφε τις κατευθυντήριες γραμμές που σκόπευε να ακολουθήσει με τις ενέργειές της. Η ανακοίνωση αυτή εκάλυπτε όλες τις πλευρές του προβλήματος: ανάλυση και επίβλεψη της αγοράς, επενδύσεις, ειδικά μέτρα αντιμετώπισεως κρίσεων σχετικά με την παραγωγή και τις τιμές, σχέσεις μεταξύ της Κοινότητας και των τρίτων χωρών στον τομέα της αγοράς χάλυβος, κοινωνικά και τοπικού χαρακτήρα προβλήματα. Την ανακοίνωση αυτή ακολούθησε άλλη, η οποία έγινε κατ' εφαρμογή του άρθρου 46 της Συνθήκης ΕΚΑΧ (AbI. C 304 της 24.12.1976, σ. 5), στην οποία η Επιτροπή, αφού υπενθύμισε ότι στο πρόγραμμα προβλέψεως για το πρώτο τρίμηνο του 1977 είχε κάνει προβλέψεις σχετικά με τις πωλήσεις και παραδόσεις που υποδιαιρούνταν σε 6 κατηγορίες προϊόντων, μεταξύ των οποίων και οι ράβδοι οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής, ανήγγειλε την πρόθεσή της να προβεί σε λεπτομερείς προβλέψεις σχετικά με τις πωλήσεις και παραδόσεις των προϊόντων αυτών στην εσωτερική αγορά της Κοινότητας, χωρίζοντάς τες κατά επιχείρηση ή ομάδα επιχειρήσεων, οι οποίες θα καλούνταν να αναλάβουν την «ατομική και εμπιστευτική» υποχρέωση να περιορίσουν τις πωλήσεις και παραδόσεις τους στις ποσότητες που θα τους ανακοινώνονταν.

37 Από αυτή την επισκόπηση της δραστηριότητας της Κοινότητας πριν από την απόφαση 962/77 ΕΚΑΧ, προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις σιδήρου και χάλυβος δεν μπορεί να αγνοούσαν τα ειδικά μέτρα που σκόπευε να λάβει η Επιτροπή και ότι έχοντας πληροφορηθεί σχετικά ήταν σε θέση, είτε ατομικά είτε μέσω των επαγγελματικών οργανώσεών τους, να της καταστήσουν γνωστές τις προτάσεις τους.

38 Τέλος, η ένωση βιομηχανιών της Brescia, στην οποία συμμετέχουν 40 έως 50 επιχειρήσεις, έχει κληθεί επανειλημμένα σε προπαρασκευαστικές συσκέψεις εργασίας, στις οποίες έλαβαν μέρος δύο από τους εκπροσώπους τους, ιδίως στη σύ-

σκεψη που έγινε στις 25 Μαρτίου 1977, κατά την οποία έγινε συζήτηση σχετικά με έγγραφο αναφερόμενο στο κόστος παραγωγής των επιχειρήσεων, το πρόβλημα των τιμοκαταλόγων, τους επιδιωκόμενους στόχους και τον τρόπο υπολογισμού των τιμών.

- 39 2) Η γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής ζητήθηκε τόσο επί της σκοπιμότητας της θεσπίσεως κατωτάτων τιμών για τις ράβδους οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής στο εσωτερικό της κοινής αγοράς, όσο και επί του επιπέδου των τιμών αυτών, στις 19 Απριλίου 1977 (A/1730/77 F), κατά τη συζήτηση δε προέκυψε ευρεία συναίνεση όσον αφορά την ανάγκη της λήψεως τέτοιου μέτρου· αντίθετοι ήταν μόνον οι Γερμανοί παραγωγοί και οι καταναλωτές.
- 40 3) Το Συμβούλιο, όταν ζητήθηκε η γνώμη του επί των ιδίων ζητημάτων, ενέκρινε το μέτρο ομόφωνα.
- 41 Επί πλέον, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με ψήφισμά του υποστήριξε τη θέση που έλαβε η Επιτροπή προκειμένου να υπερνικηθεί η κρίση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβος.
- 42 Από όλες αυτές τις διαπιστώσεις προκύπτει ότι τηρήθηκαν οι τυπικές προϋποθέσεις τις οποίες επιβάλλει η Συνθήκη στην Επιτροπή και ότι δεν παραβιάστηκε κανένας τύπος προβλεπόμενος επί ποινή ακυρότητας.

Τμήμα 2 — Η τήρηση των ουσιαστικών προϋποθέσεων του άρθρου 61

- 43 Προκειμένου να καθορίσει κατώτατες τιμές, η Επιτροπή πρέπει 1) να διαπιστώσει ότι υφίσταται ή επίκειται έκδηλη κρίση, 2) να διαπιστώσει ότι μια τέτοια απόφαση είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3 και 3) να λάβει υπόψη την ανάγκη εξασφαλίσεως της ανταγωνιστικής ικανότητας τόσο των βιομηχανιών του χάλυβος όσο και των καταναλωτριών βιομηχανιών, σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στο άρθρο 3, περίπτωση γ.

Παράγραφος 1 — Η ύπαρξη ή η απειλή έκδηλης κρίσεως

- 44 Οι Ιταλίδες προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι μικρές και οι μεσαίες επιχειρήσεις που παράγουν ράβδους οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής δεν διέρχονταν κρίση στις αρχές του 1977 χάρη στην δομή τους, στην εξειδίκευσή τους και στην τεχνική τους.

- 45 Οι προσφεύγουσες αυτές υποστηρίζουν ότι η εκτίμηση σχετικά με την ύπαρξη «κρίσεως» θα έπρεπε να περιλαμβάνει όχι μόνο τις δυσκολίες που συναντούν οι μεγάλες βιομηχανίες σιδήρου και χάλυβος του Βορρά, αλλά και την ικανοποιητική λειτουργία άνω του ενός τρίτου του τομέα των ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής. Δηλώνουν ότι η κατάσταση αυτή ήταν συνέπεια του ελεύθερου ανταγωνισμού στο πλαίσιο του οποίου δρούσαν οι σημαντικότερες επιχειρήσεις χάρη ιδίως, στο τεχνολογικό επίπεδο το οποίο είχαν επιτύχει, ότι δεν επρόκειτο, όμως, για κατάσταση κρίσεως.
- 46 Η Επιτροπή — από την πλευρά της — εξετάζει κατ' αρχάς τη γενική εικόνα που παρουσιάζει η κατάσταση της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβος στο εσωτερικό της Κοινότητας.
- 47 Η Επιτροπή, ενόψει των οικονομικών συνθηκών και των μελετών που πραγματοποιήθηκαν, λαμβάνοντας υπόψη την κάμψη της παραγωγής ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής και καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι η βιομηχανία σιδήρου και χάλυβος αντιμετώπιζε από πολλών ετών σοβαρές δυσκολίες, οι οποίες είχαν ως συνέπεια 50 000 απολύσεις μεταξύ Ιουλίου του 1975 και τέλους του 1977, ότι η προσφορά υπερέβαινε συνεχώς την ζήτηση, ότι το μέρος της αγοράς το οποίο εκάλυπταν οι εισαγωγές είχε αυξηθεί σημαντικά και ότι οι τιμές είχαν μειωθεί σε επίπεδα πολύ κάτω του κόστους παραγωγής, αφού συνήγαγε τις συνέπειες οι οποίες πηγάζουν από τα δεδομένα αυτά, δέχτηκε την ύπαρξη έκδηλης κρίσεως στην παραγωγή.
- 48 Όπως διαπιστώνει το Δικαστήριο, οι προσφυγές των ιταλικών επιχειρήσεων αναφέρονται κατ' ουσίαν στην εκτίμηση της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ αποκλειστικά σε σχέση με την κατάσταση των ιταλικών μικρών επιχειρήσεων χάλυβος.
- 49 Η Επιτροπή υποχρεούται, βεβαίως, δυνάμει του άρθρου 3 της Συνθήκης, να ενεργεί προς το κοινό συμφέρον, αυτό δεν σημαίνει, όμως, ότι πρέπει να ενεργεί προς το συμφέρον όλων ανεξαιρέτως, καθ' όσον το έργο της δεν συνεπάγεται την υποχρέωση να ενεργεί μόνον υπό τον όρο ότι δεν θίγεται κανένα συμφέρον. Αντίθετα, πρέπει να ενεργεί εκτιμώντας τα διάφορα συμφέροντα, αποφεύγοντας τις ζημιολόγες συνέπειες, εάν το επιτρέπει λογικά η απόφαση που πρόκειται να λάβει. Η Επιτροπή μπορεί προς το κοινό συμφέρον να κάνει χρήση της εξουσίας εκδόσεως αποφάσεων την οποία διαθέτει ανάλογα με τις απαιτήσεις των περιστάσεων, ακόμα και εις βάρος ορισμένων συγκεκριμένων συμφερόντων.
- 50 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, κρίνοντας την διατάραξη της ισορροπίας μεταξύ της παραγωγής και της καταναλώσεως των ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής ως κατάσταση έκδηλης κρίσεως, παρατηρώντας ότι οι γερμανικές επιχειρήσεις επιβεβαίωσαν αυτή την θεώρηση, ενώ οι ιταλικές επιχειρήσεις

ρήσεις οι οποίες την αμφισβήτησαν δεν κατόρθωσαν να αποδείξουν την άποψή τους κατά τρόπο ικανοποιητικό, δεν στηρίζει την απόφασή της σε οικονομικά γεγονότα ή περιστάσεις ουσιαστικά ανακριβή ούτε σε νομική πλάνη ούτε σε προφανώς εσφαλμένη εκτίμηση. Μπορούσε, επομένως, εγκύρως να διαπιστώσει την ύπαρξη έκδηλης κρίσεως.

Παράγραφος 2 — Η τήρηση του άρθρου 3 της Συνθήκης

- 51 Οι προσφεύγουσες επέμειναν επί του γεγονότος ότι, κατά την γνώμη τους, η Επιτροπή αγνόησε συγχρόνως και σωρευτικώς όλους τους στόχους του άρθρου 3, οι οποίοι απαριθμούνται υπό τα στοιχεία α έως ζ, ιδίως δε τον υπό στοιχείο γ, κατά το μέτρο που η διάταξη αυτή επιβάλλει τη μέριμνα για τον καθορισμό χαμηλότερων τιμών, στόχο στον οποίο προσκρούει ο καθορισμός κατώτατων αρχών. Η απόφαση 962/77/EKAX, προσθέτουν, είναι προστατευτικό μέτρο το οποίο αντιτίθεται στην οικονομική πρόοδο, δεδομένου ότι η Επιτροπή επιβάλλει υψηλότερες τιμές από κατανόηση προς τις επιχειρήσεις που έχουν μεγαλύτερο κόστος παραγωγής.
- 52 Οι προσφεύγουσες, ζητώντας τη σύγχρονη επιδίωξη όλων σχεδόν των στόχων του άρθρου 3, προβάλλουν απαίτηση υπερβολική και αντιφατική.
- 53 Η νομολογία του Δικαστηρίου, στις αποφάσεις Meroni & Co. κατά Ανωτάτης Αρχής, της 13ης Ιουνίου 1958 (υπόθεση 9/56, Slg. 1958, σ. 43) και Groupement des haut fourneaux et aciéries belges κατά Ανωτάτης Αρχής, της 21ης Ιουνίου 1958 (υπόθεση 8/57, Slg. 1958, σ. 242), δέχεται ότι δεδομένου ότι το άρθρο 3 θέτει οκτώ διαφορετικούς στόχους, δεν εξασφαλίζεται ότι μπορούν να επιδιώκονται όλοι συγχρόνως, υπό οποιεσδήποτε περιστάσεις και στο ακέραιο.
- 54 Από την διαπίστωση αυτή συνήγαγε το συμπέρασμα ότι, κατά την επιδίωξη των στόχων που προβλέπονται στο άρθρο 3 της Συνθήκης, η Επιτροπή πρέπει να φροντίζει διαρκώς ώστε να συμβιβάζονται οι αντιφάσεις, οι οποίες ενδεχομένως υπάρχουν μεταξύ των στόχων αυτών αν θεωρηθούν χωριστά, όταν δε διαπιστώνονται τέτοιοι είδους αντιφάσεις, να δίνει σε ορισμένους από τους στόχους του άρθρου 3 την προτεραιότητα που θεωρεί ότι επιβάλλουν τα οικονομικά γεγονότα και οι οικονομικές περιστάσεις εν όψει των οποίων η Επιτροπή εξέδωσε την απόφασή της.
- 55 Αν η ανάγκη συμβιβασμού μεταξύ των διαφόρων στόχων επιβάλλεται σε περίπτωση που η κατάσταση της αγοράς είναι κανονική, το ίδιο πρέπει να γίνει δεκτό κατά μείζονα λόγο όταν υπάρχει κατάσταση κρίσεως η οποία δικαιολογεί τη θέσπιση εκτάκτων μέτρων, τα οποία έχουν εξαιρετικό χαρακτήρα σε σχέση με τους συνήθεις κανόνες λειτουργίας της κοινής αγοράς χάλυβος και τα οποία έχουν, πράγματι, ως συνέπεια τη μη τήρηση ορισμένων από τους στόχους του

άρθρου 3, έστω και μόνον του υπό στοιχείο γ, ο οποίος αναφέρεται στη μέριμνα για τον καθορισμό χαμηλοτέρων τιμών.

56 Δυνάμει της διακριτικής της εξουσίας, η Επιτροπή έθεσε προς επιδίωξη τρεις στόχους, τους οποίους θεώρησε δικαιολογημένους λόγω του κοινού συμφέροντος του κλάδου ενόψει των επικρατουσών οικονομικών περιστάσεων:

— να καταστεί δυνατό στις επιχειρήσεις να αποκτήσουν ένα ελάχιστο όριο οικονομικών πόρων προκειμένου να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες αναδιαρθρώσεως, κατ' εφαρμογή του άρθρου 3, γ,

— να διατηρηθεί το επίπεδο απασχολήσεως προκειμένου να μη χειροτερεύσουν οι όροι διαβίωσης και εργασίας του εργατικού δυναμικού κατ' εφαρμογή του άρθρου 3, ε,

— μακροπρόθεσμα, να εξασφαλιστεί επαρκής ικανότητα παραγωγής κατ' εφαρμογή του άρθρου 3, α.

Εναπέκειτο, έτσι, στην Επιτροπή, ενόψει της καταστάσεως κρίσεως στην βιομηχανία ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής, στο πλαίσιο των μηχανισμών λήψεως αποφάσεων οι οποίοι έχουν δημιουργηθεί προς τον σκοπό της εφαρμογής πολιτικής στον τομέα της βιομηχανίας άνθρακος και χάλυβος προς αντιμετώπιση καταστάσεως έκδηλης κρίσεως, να καθορίσει τους στόχους που θεωρούσε ότι αρμόζουν στην καθιέρωση κοινωνικού και διαρθρωτικού προγράμματος σύμφωνου προς το μέγεθος των τιθεμένων προβλημάτων.

57 Όλες αυτές οι σκέψεις οδηγούν στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για να υποστηριχθεί ότι — υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως κατά το χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως — η απόφαση ήταν σύμφωνη προς τους στόχους του άρθρου 3, οι οποίοι αντιστοιχούσαν προς την οικονομική και κοινωνική πολιτική που επέλεξε η Επιτροπή.

58 Για να είναι νόμιμη η εν λόγω απόφαση, πρέπει, περαιτέρω, η Επιτροπή να έχει διαπιστώσει ότι μια τέτοια απόφαση είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3.

59 Η πολιτική αντιμετώπισεως κρίσεων στον τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβος στηρίζεται στη θεμελιώδη αρχή της αλληλεγγύης μεταξύ των διαφόρων επιχειρήσεων, η οποία διατυπώνεται στο προοίμιο της Συνθήκης ΕΚΑΧ και εξειδικεύεται, ιδίως, σε πολλά άρθρα, όπως το άρθρο 3 (προτεραιότητα του κοινού συμφέροντος, το οποίο έχει ως προϋπόθεση το καθήκον αλληλεγγύης), τα άρθρα 49 και επόμενα (σύστημα χρηματοδοτήσεως της Κοινότητας στηριζόμενο στην επιβολή εισφορών), το άρθρο 55, παράγραφος 2, (κοινή χρήση των αποτελεσμά-

των των τεχνικών και κοινωνικών ερευνών), το άρθρο 56 (ενισχύσεις μετατροπής και αναπροσαρμογής), το άρθρο 53 (δημιουργία χρηματοδοτικών μηχανισμών).

- 60 Η Επιτροπή θεώρησε σκόπιμη τη θέσπιση μέτρων μη αναγκαστικού χαρακτήρα, με σκοπό την επίτευξη μεγαλύτερης ισορροπίας μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησεως των προϊόντων σιδήρου και χάλυβος, κατ' εφαρμογή αυτής της αρχής. Τα μέτρα αυτά — όπως εκτέθηκε ήδη — στηρίζονταν, μεταξύ άλλων, στην υποχρέωση των κοινοτικών επιχειρήσεων σιδήρου και χάλυβος να τηρούν τους όρους πώλησεως και παραδόσεως που καθορίζονταν από την Επιτροπή και κοινοποιούνταν σε κάθε επιχείρηση ή ομάδα επιχειρήσεων. Αντίθετα προς ό,τι συνέβαινε με τα άλλα προϊόντα ελάσεως, για τα οποία οι εκουσίες δεσμεύσεις μειώσεως της παραγωγής εκάλυπταν το 90% του ποσού που είχε ορίσει η Επιτροπή, η αποδοχή εκουσιών δεσμεύσεων στις παραδόσεις ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής περιορίστηκε μόνον σε ποσοστό 50%, σαφώς ανεπαρκές για να καταστεί δυνατή η σκοπούμενη ανάκαμψη του κλάδου. Συνέπεια των ανωτέρω ήταν η σημαντική χειροτέρευση της καταστάσεως της αγοράς ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής. Έτσι, η ανάγκη εισαγωγής υποχρεωτικού συστήματος τιμών για τις ράβδους οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής καθίστατο πρόδηλη λόγω της αποτυχίας του συστήματος των εκουσιών δεσμεύσεων μειώσεως της παραγωγής, ενώ για τα άλλα ελασματοειδή προϊόντα η Επιτροπή δημοσίευσε τιμές προσανατολισμού (AbI. L 114 της 5.5.1977, σ. 18).
- 61 Ορισμένες από τις προσφεύγουσες, ιδίως η Rumi (υπόθεση 263/78), θεωρούν ότι η Επιτροπή έκανε εσφαλμένη εκτίμηση της οικονομικής καταστάσεως, η οποία ισοδυναμεί με έκδηλη αγνόηση των κανόνων της Συνθήκης, εισάγοντας σύστημα κατωτάτων τιμών, ενώ «όφειλε να ανατρέξει στο άρθρο 58 της Συνθήκης και να θέσει σε εφαρμογή ένα σύστημα ποσοστώσεων της παραγωγής συνοδευόμενο από ένα σύνολο πρόσθετων μέτρων».
- 62 Προς αντίκρουση αυτής της αιτιάσεως περί παραλείψεως απευθείας παρεμβάσεως στο πεδίο της παραγωγής, αρκεί να παρατηρηθεί ότι το άρθρο 58 εξαρτά τη θέση σε εφαρμογή ενός υποχρεωτικού συστήματος ποσοστώσεων από τη διαπίστωση ότι τα μέτρα δράσεως που προβλέπονται στο άρθρο 57 δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση της κρίσεως. Τα έμμεσα αυτά μέσα δράσεως περιλαμβάνουν παρεμβάσεις στον τομέα των τιμών που προβλέπονται στην Συνθήκη και, επομένως, την εισαγωγή συστήματος κατωτάτων τιμών βάσει του άρθρου 61, περίπτωση β.
- 63 Έτσι, χωρίς να χρειάζεται επίκληση του επιχειρήματος ότι η Επιτροπή έχει εν προκειμένω ευρεία διακριτική εξουσία όσον αφορά τις επιλογές οικονομικού

χαρακτήρα, η άσκηση της οποίας δεν μπορεί να ελεγχθεί παρά μόνον εάν ενήργησε κατά κατάχρηση εξουσίας ή παρέβη κατά έκδηλο τρόπο τις διατάξεις της Συνθήκης, αρκεί να παρατηρηθεί, προκειμένου ο ισχυρισμός αυτός να κριθεί αβάσιμος, ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να οφείλει να εισαγάγει σύστημα ποσοτώσεων της παραγωγής παρά μόνον σε περίπτωση που διαπίστωνε αδυναμία θεραπείας της κρίσεως με — μεταξύ άλλων — παρεμβάσεις ως προς τις τιμές.

- 64 Κατά συνέπεια, σταθμίζοντας τα μειονεκτήματα του συστήματος κατωτάτων τιμών και την αναγκαιότητα του ληφθέντος μέτρου για την επίτευξη των διαφόρων στόχων του άρθρου 3, η Επιτροπή δεν υπερέβη τα άκρα όρια της διακριτικής της εξουσίας ταχθείσα υπέρ του συστήματος το οποίο επελέγη.

Παράγραφος 3 — Το επίπεδο των τιμών σε σχέση με την τήρηση του άρθρου 61, δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης

- 65 Η τελευταία προϋπόθεση σχετικά με τη νομιμότητα αποφάσεως που αφορά τις ελάχιστες τιμές είναι σχετική με τον καθορισμό του επιπέδου τους.
- 66 Στο προτελευταίο εδάφιο του άρθρου 61 ορίζονται τα εξής: «Κατά τον καθορισμό των τιμών η Ανωτάτη Αρχή οφείλει να λαμβάνει υπόψη την ανάγκη εξασφάλισης της ανταγωνιστικής ικανότητας τόσο των βιομηχανιών του άνθρακος ή του χάλυβος, όσο και των καταναλωτριών βιομηχανιών, σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στο άρθρο 3, περίπτωση γ)», το οποίο προβλέπει, εκτός από την μέριμνα για τον καθορισμό χαμηλοτέρων τιμών, ότι πρέπει οι επιχειρήσεις να μπορούν να προβούν στις αναγκαίες αποσβέσεις και να παρέχονται στα τοποθετημένα κεφάλαια κανονικές δυνατότητες αποδόσεως.
- 67 Προκειμένου να επιτύχει το σκοπό της διευθέτησεως της οικονομικής καταστάσεως των επιχειρήσεων του τομέα ο οποίος διερχόταν κρίση και να ενεργήσει σύμφωνα με τους στόχους του άρθρου 61, η Επιτροπή έκρινε ότι:

α) Οι κατώτατες τιμές έπρεπε να είναι ανώτερες από τις τιμές αγοράς, αλλά επιπέδου τέτοιου ώστε να αποφεύγονται στρεβλώσεις του ανταγωνισμού υπέρ της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβος και εις βάρος άλλων τομέων της οικονομίας, ότι έπρεπε να ληφθούν υπόψη οι γενικοί στόχοι της οικονομικής πολιτικής και ιδίως τα συμφέροντα των καταναλωτριών επιχειρήσεων χάλυβος και η θέση τους στον χώρο του ανταγωνισμού και ότι έπρεπε να αποφευχθεί η διαταραχή των εξαγωγών και των εισαγωγών·

β) έπρεπε να ληφθεί υπόψη το κόστος παραγωγής το οποίο ποικίλλει αισθητά λόγω των μεθόδων παραγωγής που εφαρμόζουν οι διάφορες επιχειρήσεις,

από τις οποίες οι μισές χρησιμοποιούσαν σιδηρομετάλλευμα, η τιμή του οποίου μεταξύ του 1975 και του 1977, είχε αυξηθεί, ανάλογα με τα κράτη μέλη, από 8 σε 35%, οι δε υπόλοιπες χρησιμοποιούσαν παλαιοσίδηρο, η τιμή του οποίου είχε μειωθεί, ανάλογα με τα κράτη μέλη, από 37 σε 47%.

- 68 Ενόψει των στόχων που έπρεπε να επιτευχθούν και του βασικού πραγματικού στοιχείου το οποίο αφορά το πεδίο των τιμών, μόνου στοιχείου επί του οποίου ήταν δυνατός στην πράξη ο ανταγωνισμός — δεδομένου ότι στον τομέα των ράβδων σπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής οι ποιοτικές διαφορές είναι πρακτικά ασήμαντες — φάνηκε λογικό στην Επιτροπή να καθοριστεί τιμή επιπέδου υψηλότερου από τις χαμηλότερες τιμές, μεταξύ 165 και 180 ΕΛΜ (επιχειρήσεις της Brescia), αλλά χαμηλότερου από τις υψηλότερες τιμές, 253 ΕΛΜ (δανικές επιχειρήσεις).
- 69 Προκειμένου να καθορίσει την τιμή με ακρίβεια, η Επιτροπή υπολόγισε, στις 25 Απριλίου 1977, τις τιμές βάσεως ανά τόνο και αποφάσισε να καθορίσει ως κατώτατη υποχρεωτική τιμή το ισοδύναμο, σε εθνικό νόμισμα, 198 ΕΛΜ για τις λείες ράβδους και 205 ΕΛΜ για τις ράβδους βελτιωμένης προσφύσεως.
- 70 Οι προσφεύγουσες άσκησαν κριτική κατά της μεθόδου του αριθμητικού μέσου όρου, η οποία χρησιμοποιήθηκε για τον καθορισμό των κατωτάτων τιμών θεωρούν ότι, για να είναι σύμφωνη προς το άρθρο 3, περίπτωση γ, της Συνθήκης, η κατώτατη τιμή θα έπρεπε να καθοριστεί βάσει της κατώτατης κερδοφόρας τιμής των κοινοτικών επιχειρήσεων, τιμής η οποία αντιστοιχεί στο σημείο όπου συναντώνται η προσφορά και η ζήτηση και η οποία ανταποκρίνεται στα κριτήρια του άρθρου 3 όσον αφορά τις αποσβέσεις και την απόδοση των κεφαλαίων. Πράγματι, λέγουν, οι κατώτατες τιμές που καθορίστηκαν ευνοούν «τις λιγότερο ανταγωνιστικές ή μη κερδοφόρες επιχειρήσεις και εισάγουν στο σύστημα μια αναπόδεκτη μορφή κατευθυνομένου προστατευτισμού», ενώ ο σωστός ρόλος των κατώτατων τιμών είναι «να εμποδίζουν τις πωλήσεις σε υπερβολικά χαμηλές τιμές και να περιορίζουν τον κίνδυνο επικίνδυνων πωλήσεων επί μέρους κερδοσκόπων που σκοπεύουν να εφαρμόσουν πρακτική ντάμπινγκ».
- 71 Όσον αφορά την αιτίαση αυτή, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η μέθοδος καθορισμού του επιπέδου των τιμών προσδιορίζεται κατά διακριτική ευχέρεια και βάσει τεχνικών δεδομένων, διέπεται δε από την αρχή της αλληλεγγύης και τα κριτήρια που απαριθμούνται στο άρθρο 61, δεύτερη παράγραφος, υπόκειται δε στην τήρηση των τυπικών προϋποθέσεων της διαβουλευσεως με την Συμβουλευτική Επιτροπή και το Συμβούλιο.
- 72 Μόνον όταν διαφαίνεται ότι η εκτίμηση της οικονομικής καταστάσεως ενέχει προφανή παράβαση κανόνα δικαίου, το Δικαστήριο μπορεί να ελέγξει την επιλογή της Επιτροπής βάσει του άρθρου 36, τελευταίο εδάφιο, στην υπό κρίση

υπόθεση δε, να ερευνήσει αν το επίπεδο τιμών που καθορίστηκε εμπόδιζε την επιδίωξη των στόχων που προβλέπει το άρθρο 3.

- 73 Πράγματι, δεδομένου ότι το ύψος του κόστους παραγωγής εμφάνιζε σημαντικές διαφοροποιήσεις εντός της Κοινότητας, το επίπεδο των τιμών δεν μπορούσε να ευθυγραμμιστεί προς το κόστος των επιχειρήσεων με την μεγαλύτερη παραγωγικότητα, διότι η τακτική αυτή θα καθιστούσε άσκοπη την εφαρμογή συστήματος κατωτάτων τιμών, λαμβανομένων υπόψη των στόχων οι οποίοι τους αναγνωρίζονται από την Συνθήκη και από το σύστημα που εισάγει η απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ.
- 74 Όσον αφορά την ανάγκη διατηρήσεως της ανταγωνιστικής ικανότητας των επιχειρήσεων χάλυβος, μπορεί να επισημανθεί ότι μόνο οι επιχειρήσεις της Brescia είχαν τιμές τιμοκαταλόγου χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές, ενώ οι ανταγωνιστές τους είχαν τιμές τιμοκαταλόγου υψηλότερες από τις δεσμευτικές κατώτατες τιμές. Οι επιχειρήσεις της Brescia, πωλώντας σε τιμές ακριβώς ίσες προς τις κατώτατες τιμές, είχαν ακόμα τη δυνατότητα να πωλούν φθηνότερα ή, τουλάχιστον, στις ίδιες τιμές με τους ανταγωνιστές τους οι οποίοι πλήττονταν από την κρίση· εξάλλου, το σύστημα κατωτάτων τιμών δεν προκάλεσε σημαντικές στρεβλώσεις στα παραδοσιακά εμπορικά ρεύματα σε σχέση με τον συνολικό όγκο των εμπορικών ανταλλαγών των προϊόντων αυτών.
- 75 Όσον αφορά τις βιομηχανίες καταναλώσεως των οποίων επίσης πρέπει να εξασφαλιστεί η βιομηχανική ικανότητα, οι βιομηχανίες αυτές είχαν δηλώσει, μέσω της Συμβουλευτικής Επιτροπής, ότι ήταν σύμφωνες με το σύστημα που θεσπίστηκε, αλλά δεν υπέστησαν βλάβη των συμφερόντων τους, καθ' όσον φαίνεται ότι το επίπεδο των κατωτάτων τιμών είναι χαμηλότερο από τις ιαπωνικές και αμερικανικές τιμές.
- 76 Τέλος, όσον αφορά το ρόλο που αναγνωρίζει στις κατώτατες τιμές η προσφεύγουσα AFIM (υπόθεση 226/78), ο οποίος κατά την άποψή της είναι να εμποδίσουν τις υπερβολικά χαμηλές τιμές, μπορεί να παρατηρηθεί ότι αυτό σημαίνει ότι αποδίδεται στο άρθρο 61 ένας στόχος τον οποίο δεν επιδιώκει.
- 77 Έτσι, λαμβανομένου υπόψη του σύνθετου χαρακτήρα των οικονομικών προβλέψεων τις οποίες απαιτεί ο καθορισμός του επιπέδου των τιμών, φαίνεται ότι, κατά την εκτίμηση αυτή, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις αρχές του άρθρου 3, περίπτωση γ, της Συνθήκης.
- 78 Κατά συνέπεια, μετά από την γενική αυτή έρευνα σχετικά με την εκτίμηση της καταστάσεως η οποία πηγάζει από οικονομικά γεγονότα ή περιστάσεις, ενόψει

της οποίας εκδόθηκε η απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η γενική αυτή απόφαση δεν είναι πλημμελής λόγω αντιθέσεως προς το άρθρο 61 της Συνθήκης ΕΚΑΧ.

Κεφάλαιο II — Η τήρηση των άλλων άρθρων της Συνθήκης και των γενικών αρχών που επικαλούνται οι προσφεύγουσες

Τμήμα 1 — Η τήρηση των άρθρων 2, 4 και 5 του Συνθήκης

- 79 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ παρέβη κατά τρόπο έκδηλο τα άρθρα 2, 4 και 5. Τα άρθρα 2 και 5 περιγράφουν εν εκτάσει την αποστολή την οποία καλείται να εκπληρώσει η Κοινότητα και το άρθρο 4 περιέχει τις βασικές απαγορεύσεις οι οποίες συνδέονται με την εγκαθίδρυση και τη διατήρηση της κοινής αγοράς άνθρακος και χάλυβος· η απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ ματαιώνει κατά την άποψή τους, την υλοποίηση των γενικών στόχων αυτών των άρθρων, προς τους οποίους πρέπει να τείνει ολόκληρη η δραστηριότητα της Κοινότητας.
- 80 Υποστηρίζοντας αυτή την άποψη, οι προσφεύγουσες λησμονούν ότι προβλέποντας, σε ορισμένες περιπτώσεις τις οποίες οροθετεί, παρεμβάσεις κυριαρχικού χαρακτήρα, η Συνθήκη εισάγει εξαιρέσεις από τους συνήθεις κανόνες λειτουργίας της κοινής αγοράς τις οποίες δανείζεται από τις αρχές της οικονομίας της αγοράς.
- 81 Προβλέποντας την ευχέρεια λήψεως μέτρου όπως ο καθορισμός κατωτάτων τιμών, ο κοινοτικός νομοθέτης αποδέχτηκε, προφανώς, τη δυνατότητα προσωρινής αποκλίσεως από τους μηχανισμούς του ανταγωνισμού με μόνη προϋπόθεση την τήρηση των στόχων του άρθρου 3, περίπτωση γ.
- 82 Φαίνεται έτσι ότι οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 61 συντρέχουν μόνον όταν η γενική απόφαση είναι σύμφωνη προς τους εναρμονισμένους στόχους του άρθρου 3. Αν και είναι ορθό ότι, πέραν του άρθρου 3, τα άρθρα 2, 4 και 5 καθορίζουν τους θεμελιώδεις στόχους της Κοινότητας, πρέπει να σημειωθεί ότι, όταν η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να λάβει μέτρο εξαιρετικού χαρακτήρα το οποίο εισάγει απόκλιση στη συνήθη λειτουργία της αγοράς, οι διατάξεις της Συνθήκης δυνάμει των οποίων λαμβάνεται το μέτρο αναφέρουν με ακρίβεια τα άρθρα τα οποία η Επιτροπή οφείλει να τηρήσει υποχρεωτικά.
- 83 Αυτό ισχύει όσον αφορά το άρθρο 53, το οποίο αναφέρεται στους επιτρεπόμενους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς, τους οποίους η Επιτροπή κρίνει ότι εί-

ναι αναγκαίοι για την εκτέλεση των καθηκόντων που ορίζονται στο άρθρο 3 και ότι συμβιβάζονται με τις διατάξεις της Συνθήκης, ιδίως με το άρθρο 65· το άρθρο 58, σχετικά με τις ποσοτώσεις, οι οποίες καθορίζονται λαμβανομένων υπόψη των αρχών που ορίζονται στα άρθρα 2, 3 και 4· το άρθρο 66, το οποίο αναφέρεται σε ορισμένες άδειες χορηγούμενες σε ορισμένες επιχειρήσεις υπό την προϋπόθεση της τήρησης της αρχής που θέτει το άρθρο 4, περίπτωση β· το άρθρο 74, κατά το οποίο η Επιτροπή έχει την εξουσία σε περίπτωση ντάμπινγκ, να λαμβάνει όλα τα σύμφωνα προς την Συνθήκη, ιδίως δε προς το άρθρο 3, μέτρα· το άρθρο 95, το οποίο αναφέρεται στην περίπτωση κατά την οποία πρέπει να εκδοθεί απόφαση ή σύσταση που δεν προβλέπεται στην Συνθήκη και είναι υποχρεωτική η τήρηση των αρχών που ορίζονται στα άρθρα 2, 3, 4 και 5. Από την απαρίθμηση αυτή, εξ άλλου, φαίνεται ότι οι υποχρεώσεις που προβλέπουν οι διατάξεις της Συνθήκης σχετικά με τις αρχές και τους στόχους προς τους οποίους πρέπει να συμφωνεί ένα μέτρο εξαιρετικού χαρακτήρα για να είναι νόμιμο, ανταποκρίνεται στη σημασία των εξαιρέσεων οι οποίες θίγουν τους κανόνες και τους μηχανισμούς της κανονικής λειτουργίας της αγοράς ή την αυτονομία της επιχειρήσεως.

- 84 Από τις διαπιστώσεις αυτές προκύπτει ότι η ίδια η φύση του μέτρου εξαιρετικού χαρακτήρα που προβλέπεται από την Συνθήκη, μέτρου το οποίο συνιστά απόκλιση επί ενός ή περισσοτέρων σημείων όσον αφορά την κανονική λειτουργία της αγοράς, την οποία και αλλοιώνει λίγο-πολύ βαθιά, οδήγησε στην πρόβλεψη, προκειμένου περί των μέτρων αυτών, τυπικών και ουσιαστικών προϋποθέσεων υποχρεωτικού χαρακτήρα, οι οποίες πρέπει να τηρούνται αυστηρότατα ώστε να εξασφαλίζεται η νομιμότητα της αποφάσεως, μεταξύ δε αυτών απαριθμούνται περιοριστικώς οι αρχές και οι στόχοι προς τους οποίους πρέπει υποχρεωτικά να είναι σύμφωνες οι ρυθμίσεις της αποφάσεως που προβλέπει εξαιρέσεις, ενώ η ισχύς των άλλων αρχών και στόχων τους οποίους θέτει η Συνθήκη μπορεί να θεωρηθεί ότι αναστέλλεται κατά το περιορισμένο χρονικό διάστημα της ισχύος της εν λόγω αποφάσεως.
- 85 Οι διατάξεις του άρθρου 61 — οι οποίες αναφέρονται αποκλειστικώς και μόνον στο άρθρο 3 της Συνθήκης — έχουν την έννοια ότι η νομιμότητα μιας αποφάσεως περί καθορισμού κατωτάτων τιμών εξαρτάται αποκλειστικά από την τήρηση των στόχων και των αρχών που ορίζει αυτό το άρθρο.
- 86 Δεν χρειάζεται, συνεπώς, να εξεταστεί λεπτομερώς η επιχειρηματολογία των προσφευγουσών η οποία στηρίζεται στα άρθρα 2, 4 και 5, δεδομένου ότι η τήρηση των αρχών τις οποίες θέτουν αυτά τα άρθρα δεν απαιτείται υποχρεωτικά προκειμένου να διαπιστωθεί η νομιμότητα της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ.

Τμήμα 2 — Η νομιμότητα της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ βάσει των γενικών αρχών του δικαίου

- 87 Πρέπει, κατ' αρχάς, να υπενθυμιστεί ότι το άρθρο 61 έχει ως σκοπό να καταστήσει δυνατό στην Κοινότητα να υπερνικήσει καταστάσεις οικονομικής κρίσεως, εφαρμόζοντας την αρχή της αλληλεγγύης.

Παράγραφος 1 — Ως προς την κατοχύρωση του δικαιώματος της ιδιοκτησίας

- 88 Κατά την άποψη ορισμένων προσφευγουσών, το σύστημα κατωτάτων τιμών — αν εφαρμοζόταν — θα δημιουργούσε συνθήκες τέτοιες ώστε οι επιχειρηματίες θα έχαναν τις επιχειρήσεις οι οποίες τους ανήκουν, κατά παράβαση της κατοχυρώσεως του δικαιώματος της ιδιοκτησίας, την οποία θεσπίζει το Πρώτο πρόσθετο Πρωτόκολλο της Συμβάσεως για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.

- 89 Όπως έχει ήδη τονίσει το Δικαστήριο στην απόφαση Nold της 14ης Μαΐου 1974 (υπόθεση 4/73, Slg. 1974 σ. 491), η κατοχύρωση του δικαιώματος της ιδιοκτησίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνει και την προστασία συμφερόντων εμπορικού χαρακτήρα, των οποίων η αβεβαιότητα ενυπάρχει στην ίδια την ουσία της οικονομικής δραστηριότητας. Πρέπει, εξάλλου, να παρατηρηθεί ότι δεν σημειώθηκε καμιά περίπτωση διακοπής της λειτουργίας επιχειρήσεως λόγω της εφαρμογής της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ.

- 90 Ο λόγος αυτός πρέπει, επομένως, να απορριφθεί.

Παράγραφος 2 — Ως προς την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας

- 91 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ επέβαλε υπέρμετρες επιβαρύνσεις στις παραγωγικότερες επιχειρήσεις και ότι οι θυσίες οι οποίες ζητούνταν κατ' αυτόν τον τρόπο από τις επιχειρήσεις ήταν δυσανάλογες λόγω του ότι η απόφαση ήταν ανεπαρκής και περιείχε κενά:

— ανεπαρκής, υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη άσκησαν παράλληλα πολιτική ενισχύσεως των εθνικών τους βιομηχανιών σιδήρου και χάλυβος, ενώ κατά τον ίδιο χρόνο η Επιτροπή αποφάσισε την διοχέτευση των ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής μέσω του ιταλικού Ufficio coordinamento e ripartizione ordini (UCRO) και δεν οργάνωσε αρκετά γρήγορα σύστημα ελέγχου προς επίβλεψη της εφαρμογής του μέτρου, πράγμα που είχε ως συνέπεια, λόγω των παραβάσεων οι οποίες έγιναν, την καθιέρωση τιμών αγοράς χαμηλοτέρων από τις κατώτατες τιμές·

— περιείχε κενά, υπό την έννοια ότι δεν περιέλαβε στο σύστημα κατωτάτων τιμών ούτε τους εμπόρους ούτε τις εισαγωγές.

92 Καθεμιά από τις αιτιάσεις αυτές πρέπει να εξεταστεί χωριστά προκειμένου να εξακριβωθεί αν αφορά πράγματι ανεπάρκεια ή κενό της γενικής αποφάσεως, μόνο δε σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο προκριματικό αυτό ερώτημα θα πρέπει να εξετάσει το Δικαστήριο αν η διαπιστωθείσα κατ' αυτόν τον τρόπο ανεπάρκεια ή το κενό είναι δυσανάλογου χαρακτήρα.

α) Εξέταση των διαφόρων αιτιάσεων

1) Το σύμφωνο του μέτρου προς τις εθνικές ενισχύσεις

93 Κατά τις προσφεύγουσες, το γεγονός ότι, παρά την απόφαση 962/77/EKAX, ορισμένα κράτη μέλη θέσπισαν εθνικά μέτρα ενισχύσεως της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβος αποδεικνύει ότι η απόφαση αυτή ήταν ανεπαρκής.

94 Η Επιτροπή απαντά ότι η απόφαση 962/77/EKAX ήταν, βεβαίως, απαραίτητη αλλά ανεπαρκής για την αναδιοργάνωση του συνόλου της κοινοτικής βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβος· επομένως, η απόφαση αυτή, η οποία δεν αποτελεί, παρά μέρος ενός ευρύτερου σχεδίου αντιμετώπισεως της κρίσεως, δεν εμποδίζει σε τίποτε τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μέτρα ενισχύσεως προς αναδιάρθρωση της εθνικής τους βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβος.

95 Κατά συνέπεια, η ύπαρξη χωριστής εθνικής πολιτικής στα κράτη μέλη δεν αποδεικνύει ότι τα μέτρα που θεσπίστηκαν με την απόφαση 962/77/EKAX είναι ανεπαρκή και ακατάλληλα σε σχέση με τους στόχους που καθορίζει η απόφαση αυτή· επομένως, η σχετική αιτίαση των προσφευγουσών είναι αβάσιμη.

2) Το σύμφωνο του μέτρου προς τη διοχέτευση μέσω του UCRO

96 Οι προσφεύγουσες θεωρούν ότι όχι μόνον η Επιτροπή, δημιουργώντας το UCRO, δέχθηκε ότι η απόφαση 962/77/EKAX ήταν ανεπαρκής, αλλ' ότι η δημιουργία του οργανισμού αυτού είχε, περαιτέρω, de facto ως συνέπεια — για τις επιχειρήσεις που ήταν μέλη του — την κατάργηση της αποφάσεως 962/77/EKAX.

97 Είναι αλήθεια ότι η Επιτροπή επέτρεψε τη σύναψη της συμφωνίας περί συντονισμού των πωλήσεων ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής από ιταλικές επιχειρήσεις σιδήρου και χάλυβος, με την απόφαση 78/711/EKAX της 28ης Ιουλίου 1978 (Abl. L. 238, σ. 28), η γενική απόφαση, όμως, η οποία υπήρχε

όταν δημιουργήθηκε το UCRO δεν μπορεί με κανένα τρόπο να καταργήθηκε με τη δημιουργία αυτού του οργανισμού.

98 Επομένως, η σχετική αιτίαση των προσφευγουσών είναι αβάσιμη.

3) Η ανεπάρκεια του ελέγχου

- 99 Οι Γερμανίδες και οι Γαλλίδες προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή δεν άσκησε αρκετά γρήγορα έλεγχο στα τεχνάσματα για τα οποία, κατά την γνώμη τους, ευθύνονταν βασικά οι εταιρίες της Brescia και ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, δεν εμπόδισε, κατά τους πρώτους μήνες μετά την απόφαση 962/77/EKAX, τις επιχειρήσεις της Brescia να πωλούν σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές, κατά τρόπον ώστε η ανεμπόδιστη αυτή πρακτική να προκαλέσει απορρύθμιση των τιμών της αγοράς, αναγκάζοντας τις άλλες επιχειρήσεις να παραβούν και αυτές την απόφαση 962/77/EKAX.
- 100 Ορθώς, όμως, η Επιτροπή υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι οι πρώτες εξακριβώσεις έγιναν ήδη τον Ιούνιο του 1977 και ότι προηγούμενοι έλεγχοι δεν θα ήταν αποτελεσματικοί λόγω του ότι, κατά την πρακτική που ακολουθείται στον τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβος, τα τιμολόγια σχετικά με τις πωλήσεις δεν εκδίδονται παρά δύο μήνες μετά τη σύναψη των πωλήσεων, εν συνεχεία δε δυνάμει των εξουσιών της και των μέσων τα οποία διέθετε, δεν μπορούσε να προβεί στην διενέργεια περισσοτέρων ελέγχων.
- 101 Πράγματι, από τον Ιούνιο του 1977 μέχρι το Σεπτέμβριο του 1979 η Επιτροπή πραγματοποίησε 181 ελέγχους (19 από τους οποίους τον Ιούνιο και τον Ιούλιο του 1977), περαιτέρω δε εξέτασε, κατά την ίδια περίοδο, 122 797 πιστοποιητικά συμμορφώσεως, πράγμα που επίσης της επέτρεψε να πληροφορηθεί τις παραβάσεις.
- 102 Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο της έρευνας ως προς το ενδεχόμενο της υπάρξεως κενών στο σύστημα κατωτάτων τιμών, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί, μπορεί δε, το πολύ, να επανεξεταστεί κατά την έρευνα των δικαιολογητικών λόγων τους οποίους επικαλούνται οι προσφεύγουσες.
- ### 4) Η μη εφαρμογή του μέτρου στους εμπόρους
- 103 Κατά τις προσφεύγουσες, η Επιτροπή, μη επεκτείνοντας την εφαρμογή της αποφάσεώς της επί των ανεξαρτήτων εμπόρων, τους επέτρεψε να πωλούν νόμιμα σε τιμές χαμηλότερες, από τις κατώτατες τιμές, καθ' όσον μάλιστα οι

έμποροι αυτοί διέθεταν αποθέματα ισοδύναμα προς τον κύκλο εργασιών από πωλήσεις δύο μηνών και ήταν σε θέση να συνεχίσουν να εφοδιάζονται από την εξωτερική αγορά, αφού οι εισαγωγές δεν υπάγονταν στην νομοθεσία περί κατώτατων τιμών· περαιτέρω, η πρακτική αυτή διευκολύνθηκε ακόμα όσον αφορά τους μεγάλους ομίλους καθέτου διαρθρώσεως της παραγωγής, στους οποίους η παραγωγός μητρική εταιρία πωλούσε στη θυγατρική της εταιρία εμπορίας σε τιμές ίσες προς τις κατώτατες, ενώ η τελευταία πωλούσε με ζημία σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες· η αντιοικονομική αυτή συμπεριφορά κατέστη δυνατή λόγω του γεγονότος ότι η μητρική έφερε τις απώλειες της θυγατρικής της και τις αντιστάθμιζε με τις δικές της κερδοφόρες πωλήσεις.

- 104 Στην απάντησή της, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το άρθρο 61 δεν εφαρμόζεται παρά μόνον επί επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 80 της Συνθήκης ΕΚΑΧ και ότι, επομένως, δεν αφορούν παρά μόνον τις εταιρίες παραγωγής και τους οργανισμούς πωλήσεως των εταιριών αυτών· κατά συνέπεια, για να εφαρμοστούν οι κατώτατες τιμές επί των ανεξαρτήτων εταιριών εμπορίας, θα έπρεπε να γίνει προσφυγή στο άρθρο 95 της Συνθήκης, μέτρο του οποίου η θέσπιση δεν μπορούσε να εξεταστεί παρά μόνον σε δεύτερο στάδιο.
- 105 Είναι δεδομένο ότι η Επιτροπή ουδέποτε αμφισβήτησε ότι οι έμποροι διέθεταν αποθέματα δύο μηνών, τα οποία τους επέτρεπαν να πωλούν σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές και ότι το 85% των πωλήσεων εντός της Κοινότητας πραγματοποιούνται μέσω αυτών, δεν έλαβε, όμως, επαρκώς υπόψη ότι οι έμποροι αυτοί θα πωλούσαν ένα μέρος των αποθεμάτων τους σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές.
- 106 Αντίθετα, η άποψη της προσφεύγουσας Maximilianshütte (υπόθεση 83/79) σχετικά με την δυνατότητα των εταιριών εμπορίας — θυγατρικών των εταιριών παραγωγής — να πωλούν σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές δεν διατυπώθηκε παρά μόνον ως υπόθεση, χωρίς να αποδεικνύεται ότι έστω και μία εταιρία εμπορίας ενήργησε κατ' αυτόν τον τρόπο· η προσφεύγουσα δε αυτή υποστήριξε ότι απλώς και μόνον το γεγονός ότι υπάρχει τέτοια δυνατότητα αρκεί για να αποδειχτεί η ανεπάρκεια της εν λόγω αποφάσεως: αυτή η ανυπαρξία αποδείξεων οδηγεί σε απόρριψη του λόγου ως προς τις εταιρίες εμπορίας-θυγατρικές των εταιριών παραγωγής.
- 107 Είναι επίσης δεδομένο ότι, όσον αφορά τον καθορισμό των τιμών με βάση την προσφορά και τη ζήτηση, μια ελάχιστη μεταβολή της προσφοράς αποτελεί στοιχείο αναταραχής όχι αμελητέο· κατά συνέπεια, ο αποκλεισμός των εμπόρων από το σύστημα κατώτατων τιμών αποτέλεσε μέσο πίεσεως το οποίο είχαν στην διάθεσή τους οι πελάτες προκειμένου να επηρεάσουν το επίπεδο των τιμών και να ζητήσουν από τους παραγωγούς τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές.

Οι περιστάσεις αυτές δημιουργούσαν για την Επιτροπή την υποχρέωση να επεκτείνει το σύστημα κατωτάτων τιμών στους εμπόρους με την απόφαση 3002/77, της 28ης Δεκεμβρίου 1977 (AbI. L. 352, σ. 8). Οι προσφεύγουσες ορθώς ισχυρίζονται, επομένως, ότι το σύστημα που καθιερώθηκε με την απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ περιείχε κενά κατά το ότι δεν επέβαλλε εξ αρχής στους ανεξαρτήτους εμπόρους να πωλούν εντός των ορίων των κατωτάτων τιμών.

5) Η μη εφαρμογή του μέτρου επί των εισαγωγών από τρίτες χώρες με παράλληλη δυνατότητα ευθυγραμμίσεως

108 Κατά τις προσφεύγουσες, οι κοινοτικοί αγοραστές μπορούσαν απολύτως νομίμως να εφοδιάζονται σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές, προβαίνοντας σε εισαγωγές από τρίτες χώρες. Κατά τις Γερμανίδες προσφεύγουσες, χρησιμοποιώντας αυτή την ελευθερία που είχε αφεθεί έτσι ως προς τις εισαγωγές αυτές, οι Ιταλοί παραγωγοί πωλούσαν ράβδους οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής στη Βαυαρία σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές, μεταφέροντάς τες μέσω της Ελβετίας, πράγμα που είχε, κατά τις προσφεύγουσες, αξιόλογη επίδραση επί του επιπέδου των τιμών στη Βαυαρία, όπου δεν ήταν πλέον δυνατή η πώληση σε τιμές ίσες προς τις κατώτατες τιμές· περαιτέρω, η ελευθερία που είχαν, πράγματι, οι κοινοτικές επιχειρήσεις να ευθυγραμμίζουν τις τιμές τους προς τις προσφερόμενες από τρίτες χώρες και χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές διήρκησε μέχρι τις 14 Μαρτίου 1978, ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως 527/78 (AbI. L 73, σ. 16) περί απαγορεύσεως της ευθυγραμμίσεως των τιμών προς τις προσφερόμενες από ορισμένες τρίτες χώρες.

109 Απαντώντας στις αιτιάσεις αυτές, η Επιτροπή υπενθυμίζει κατ' αρχάς ότι, στο πεδίο αυτό, τα άρθρα 74 και 86 δεν θα της επέτρεπαν να λάβει απευθείας μέτρα τα οποία απαγορεύουν τις εισαγωγές από τρίτες χώρες και ότι, στο πλαίσιο των εξουσιών της, είχε εκδώσει τρεις συστάσεις στις 15 Απριλίου 1977 — δηλαδή δεκαπέντε ημέρες πριν από την απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ — που όλες αποσκοπούσαν στη δυσχέραση των εισαγωγών από τρίτες χώρες [σύσταση 77/328/ΕΚΑΧ - σύσταση 77/329/ΕΚΑΧ - σύσταση 77/330/ΕΚΑΧ (AbI. L 114 της 5.5.1977, σ. 4, 6 και 15)].

110 Δεν μπορεί, επομένως, να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν κατέβαλε προσπάθειες κατά των εισαγωγών από τρίτες χώρες. Πρέπει επί πλέον, να τονιστεί ότι, στις διαπραγματεύσεις της με τις τρίτες χώρες, η Επιτροπή βρίσκεται αντιμέτωπη με δυσκολίες όχι αμελητέες λόγω του ότι η ΕΚΑΧ είναι καθαρός εξαγωγέας χάλυβος· υπ' αυτές τις συνθήκες, είναι υποχρεωμένη συγχρόνως τόσο να εξασφαλίζει τη συνέχιση των κοινοτικών εξαγωγών, όσο και να προσπαθεί να περιορίσει τις εισαγωγές εντός της Κοινότητας, μπορούσε δε να φοβάται μήπως, εκδίδοντας αποφάσεις περιοριστικού χαρακτήρα χωρίς διαπραγματεύσεις με τις τρίτες χώρες, προκαλέσει τη λήψη, από μέρους τους, αντιποίνων βλαπτικών για το κοινό συμφέρον.

- 111 Όσον αφορά την ειδική περίπτωση εισαγωγής ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής μέσω της Ελβετίας, η Επιτροπή υποστηρίζει αφ' ενός μεν ότι οι εισαγωγές αυτές δεν αυξήθηκαν πάνω από τα κανονικά επίπεδα παρά τον Οκτώβριο και το Δεκέμβριο του 1977 και όχι από Ιούνιο μέχρι Σεπτέμβριο 1977, αφ' ετέρου δε ότι, στο πλαίσιο των μέτρων τα οποία ελήφθησαν κατά των εισαγωγών, συνήψε, στις αρχές του 1978, συμφωνία με την Ελβετία η οποία δέχθηκε την τήρηση των κατώτατων τιμών κατά τις εξαγωγές ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής προς την κοινή αγορά.
- 112 Φαίνεται έτσι ότι η Επιτροπή, στην ειδική αυτή περίπτωση και υπό τις περιστάσεις της στιγμής, έκανε χρήση των μέσων τα οποία διέθετε και ότι δεν μπορεί να της προσαφθεί ότι δεν κατέβαλε καμιά προσπάθεια για την απαγόρευση εισαγωγών τέτοιου είδους από το Μάιο του 1977, καθ' όσον μάλιστα τέτοιες απαγορεύσεις δεν μπορούσαν να θεσπιστούν παρά μόνον κατόπιν διαπραγματεύσεων.
- 113 Εν τούτοις, παραμένει γεγονός ότι οι εισαγωγές από τρίτες χώρες προκάλεσαν πρόσκαιρη αναστάτωση στην αγορά, κυρίως επιδρώντας επί των τιμών, καθ' όσον μάλιστα ορισμένες κοινοτικές επιχειρήσεις ευθυγράμμισαν, όπως λένουν, τις τιμές τους προς τις προσφερόμενες από τρίτες χώρες χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές, αφ' όσον ήταν δυνατόν να γίνουν αυτές οι προσφορές.
- 114 Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ είχε ήδη ως προορισμό να δυσχεράνει τέτοιου είδους ευθυγραμμίσεις προς προσφερόμενες τιμές ράβδων οπλισμού σκυροδέματος από οποιαδήποτε χώρα μη μέλος της Κοινότητας, οι οποίες δεν επιτρέπονται παρά μόνον κατά το μέτρο που οι τιμές παραδόσεως στον τόπο προορισμού δεν είναι χαμηλότερες από τις τιμές παραδόσεως «βάσει ευνοϊκότερου κοινοτικού τιμοκαταλόγου» η διάταξη αυτή, επομένως, εμπόδιζε, πράγματι, τις πωλήσεις σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές, αφού όλοι οι κοινοτικοί τιμοκατάλογοι έπρεπε να ορίζουν τιμές σύμφωνες προς την απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ.
- 115 Παρά το άρθρο αυτό, φαίνεται ότι πραγματοποιήθηκαν ευθυγραμμίσεις σε επίπεδο κάτω από τις κατώτατες τιμές, αφού στη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της αποφάσεως 527/78 η Επιτροπή δέχτηκε ότι η πείρα είχε δείξει ότι ήταν αδύνατη η συμμόρφωση προς τις κατώτατες αυτές τιμές, όταν οι προσφορές σε χαμηλότερες τιμές, οι οποίες δεν αντιπροσώπευαν παρά μόνον μειωμένες ποσότητες, μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως βάση για ευθυγραμμίσεις, και ότι η εμπειρία αυτή κατέστησε αναγκαία την κατάργηση της ευχερείας ευθυγραμμίσεως προς προσφερόμενες τιμές από τρίτες χώρες.

116 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η de facto ανοχή όσον αφορά τις ευθυγραμμίσεις προς προσφορές μειωμένης ποσότητας που προέρχονταν από τρίτες χώρες, σε συνδυασμό προς την ελευθερία εισαγωγής, πρέπει να θεωρηθεί ότι απετέλεσε κενό του συστήματος κατωτάτων τιμών.

β) Το δυσανάλογο των θυσιών που επιβλήθηκαν εν όψει των διαπιστωθέντων κενών

117 Πρέπει ήδη να εξεταστεί αν, ενόψει των διαπιστωθέντων κενών, οι υποχρεώσεις που επιβλήθηκαν στις επιχειρήσεις συνεπάγονταν εις βάρος των προσφευγουσών δυσανάλογες επιβαρύνσεις, οι οποίες συνιστούν παράβαση της αρχής της αναλογικότητας. Στους σχετικούς ισχυρισμούς των προσφευγουσών η Επιτροπή απαντά ότι το κύρος μιας γενικής αποφάσεως δεν μπορεί να εξαρτάται από το αν υπάρχουν ή όχι άλλες αποφάσεις τυπικά ανεξάρτητες.

118 Το επιχείρημα αυτό δεν ευσταθεί εν προκειμένω και το Δικαστήριο πρέπει να ερευνήσει αν τα διαπιστωθέντα κενά επέβαλαν εις βάρος των προσφευγουσών δυσανάλογες επιβαρύνσεις, σε σχέση με τους στόχους τους οποίους καθορίζει η απόφαση 962/77/EKAX. Το Δικαστήριο, όμως, έχει ήδη δεχτεί με απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 1973 (υπόθεση 5/73, Balkan, Slg. 1973, σ. 1091) ότι «ναι μεν τα όργανα της Κοινότητας οφείλουν, κατά την άσκηση των εξουσιών τους, να επαγρυπνούν ώστε οι επιβαρύνσεις οι οποίες επιβάλλονται στους επιχειρηματίες να μην υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη των στόχων τους οποίους πρέπει να πραγματοποιεί η διοίκηση, δεν έπεται, όμως, ότι η υποχρέωση αυτή πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με την ιδιαίτερη κατάσταση ορισμένης ομάδας επιχειρηματιών».

119 Φαίνεται ότι, παρά τα διαπιστωθέντα κενά, το σύστημα το οποίο καθιερώθηκε με την απόφαση 962/77/EKAX λειτούργησε ως σύνολο και πέτυχε τελικά τους στόχους τους οποίους επιδίωκε αυτή η απόφαση. Αν και είναι αλήθεια ότι το βάρος των θυσιών στις οποίες ζητήθηκε να υποβληθούν οι προσφεύγουσες μπορεί να αυξήθηκε λόγω των κενών του συστήματος, παραμένει όμως γεγονός ότι η απόφαση αυτή δεν συνιστούσε παρέμβαση υπέρμετρη και αφόρητη ενόψει του επιδιωκόμενου σκοπού.

120 Υπό τις περιστάσεις αυτές, λαμβανομένου δε υπόψη ότι ο στόχος τον οποίο καθορίζει η απόφαση 962/77/EKAX είναι σύμφωνος προς την υποχρέωση της Επιτροπής να ενεργεί προς το κοινό συμφέρον και ότι η ίδια η φύση του άρθρου 61 της Συνθήκης EKAX έχει κατ' ανάγκη ως συνέπεια ότι ορισμένες επιχειρήσεις πρέπει, σύμφωνα με την αρχή της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, να δέχονται να υποστούν περισσότερες θυσίες από άλλες, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι επέβαλε στις προσφεύγουσες δυσανάλογες επιβαρύνσεις.

Κεφάλαιο III — Ο λόγος ακυρώσεως περί κατάχρησης εξουσίας

- 121 Κατά τις προσφεύγουσες, η απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ εκδόθηκε κατά κατάχρηση εξουσίας, καθ' όσον η Επιτροπή επιδίωξε διαφορετικό σκοπό από τον σκοπό για τον οποίο το άρθρο 61 την εξουσιοδοτεί να καθορίζει κατώτατες τιμές στο εσωτερικό της κοινής αγοράς.
- 122 Κατά την άποψή τους, η απόφαση είχε στην πραγματικότητα ως σκοπό να προστατεύει τα μεγάλα συγκροτήματα βιομηχανιών σιδήρου και χάλυβος τα οποία λειτουργούσαν με ζημία στην αγορά ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής, βοηθώντας τα να διατηρήσουν το μερίδιό τους στην αγορά μέσω των κατωτάτων τιμών.
- 123 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η αναδιάρθρωση του εν λόγω τομέα — την οποία η Επιτροπή αναφέρει ως σκοπό στην απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ — έπρεπε να πραγματοποιηθεί μέσω των νόμων της αγοράς, οι οποίοι θα ανάγκαζαν τις μη αποδοτικές επιχειρήσεις να σταματήσουν την παραγωγή ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής.
- 124 Επομένως, κατά την άποψη των προσφευγουσών, η Επιτροπή, με τη γενική αυτή απόφαση που αφορούσε τις επιχειρήσεις — των οποίων την κατάσταση γνώριζε καλά — ευνοούσε τις μη παραγωγικές επιχειρήσεις εις βάρος των καταναλωτών και των αποδοτικών επιχειρήσεων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, σταμάτησε την εξάπλωσή τους προκειμένου να «σπάσει» τον «υπέροχο ανταγωνισμό» τους, επιβαρύνοντάς τες με τις συνέπειες μιας κρίσεως την οποία διέρχονταν άλλοι «στο όνομα μιας ακαθόριστης κοινοτικής αλληλεγγύης».
- 125 Τέλος, οι προσφεύγουσες διαβλέπουν στο ληφθέν μέτρο την πρόθεση εφαρμογής αντιποίνων κατά των αποδοτικών επιχειρήσεων, ιδίως δε των επιχειρήσεων της περιοχής της Brescia, οι οποίες δεν είχαν συμμορφωθεί προς την υπόδειξη της Επιτροπής να περιορίσουν με ποσοτώσεις την παραγωγή τους.
- 126 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι προσφεύγουσες εξετάζουν την απόφαση περί επιβολής κατωτάτων τιμών μόνον σε σχέση με τη δική τους κατάσταση· ξεχνούν ότι τα κοινοτικά όργανα έχουν ως έργο να εξετάζουν την κατάσταση της κοινοτικής βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβος ως σύνολο και να λαμβάνουν — σύμφωνα με τις επιταγές της Συνθήκης — μέτρα γενικού χαρακτήρα, κατάλληλα για την επίλυση των προβλημάτων του τομέα της εν λόγω δραστηριότητας ως συνόλου.

127 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι στόχοι αυτοί εκτέθηκαν σαφώς και τάσσεται κατά των ισχυρισμών των εταιριών της Brescia.

128 Από τις αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ, τα υπομνήματα τα οποία κατέθεσε η Επιτροπή και τη διεξαχθείσα συζήτηση προκύπτει ότι με το μέτρο αυτό η Επιτροπή είχε σκοπό να διορθώσει την κατάσταση της αγοράς ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής, προσπαθώντας ιδίως να επιτύχει καλύτερη ισορροπία μεταξύ της μεγάλης προσφοράς και της ζήτησεως, καθώς και μεταξύ των τιμών, κατά τρόπον ώστε να αυξηθεί κατά μέσο όρο ο βαθμός χρησιμοποίησεως του παραγωγικού δυναμικού των επιχειρήσεων ως συνόλου.

129 Η ενέργεια της αποφάσεως σχετικά με τις κατώτατες τιμές επί των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, καθώς και ο αντίκτυπός της για τα μεγάλα συγκροτήματα επιχειρήσεων σιδήρου και χάλυβος, πηγάζει κατ' ανάγκη από το μέτρο αυτό, το οποίο θεσπίστηκε νομίμως στο πλαίσιο μιας καταστάσεως που θεωρήθηκε ως έκδηλη κρίση και σύμφωνα με τους στόχους οι οποίοι τίθενται στο άρθρο 3 της Συνθήκης, όπως κατεδείχθη ήδη. Πρόκειται για μια αναπόφευκτη συνέπεια νόμιμου μέτρου και όχι για το αποτέλεσμα προθέσεως να προκληθεί βλάβη ειδικά σε ορισμένες επιχειρήσεις. Εξ άλλου, οι προσφεύγουσες δεν συγκέντρωσαν συγκλίνουσες ενδείξεις σε ικανό αριθμό που θα επέτρεπε ενδεχομένως να συναχθεί η ύπαρξη καταχρήσεως εξουσίας.

130 Επομένως, οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν την εκ μέρους της Επιτροπής χρησιμοποίηση των εξουσιών της για σκοπούς άλλους από τους προβλεπόμενους στο άρθρο 61.

Μέρος δεύτερο — Περί της νομιμότητας των ατομικών αποφάσεων περί επιβολής κυρώσεων

131 Οι ατομικές αποφάσεις περί επιβολής κυρώσεων τις οποίες εκδίδει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 64 της Συνθήκης πρέπει να είναι σύμφωνες προς την υποχρέωση αιτιολογήσεως την οποία προβλέπει η Συνθήκη· περαιτέρω, το Δικαστήριο πρέπει να εκτιμήσει την κατάσταση των προσφευγουσών σε σχέση με το ενδεχόμενο της υπάρξεως δικαιολογητικών λόγων και δυνατοτήτων ευθυγραμμίσεως τις οποίες επικαλούνται οι προσφεύγουσες.

Κεφάλαιο I — Η έλλειψη αιτιολογίας

132 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι ατομικές αποφάσεις δεν περιέχουν επαρκή αιτιολογία, καθ' όσον η Επιτροπή περιορίζεται στην αναφορά της

αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ. Κατ' αυτόν τον τρόπο, με ψευδοαιτιολογία του τύπου «λαμβανομένης υπόψη της φύσεως των παραβάσεων, του ύψους των πωλήσεων σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές καθώς και της πραγματικής φοροδοτικής ικανότητας της επιχειρήσεως...», η Επιτροπή μπορούσε να καθορίσει ως πρόστιμο οποιοδήποτε ποσό. Οι προσφεύγουσες προσάπτουν ακόμα στην Επιτροπή ότι δεν απήντησε στις παρατηρήσεις τις οποίες διατύπωσαν κατά την διοικητική διαδικασία, πράγμα που συνιστά σοβαρή παράλειψη λαμβανομένου υπόψη ότι η υποχρέωση αιτιολογίας αποτελεί το μόνο αποτελεσματικό μέσο προστασίας των δικαιωμάτων των διοικουμένων.

133 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, όταν η αιτιολογία μιας ατομικής αποφάσεως μνημονεύει τὰ άρθρα της Συνθήκης και τις γενικές αποφάσεις που εφαρμόζονται, αναφέρει δε στις αιτιολογικές σκέψεις τα πραγματικά περιστατικά και συνδέει λογικά τις διατάξεις της αποφάσεως προς τα προεκτεθέντα στοιχεία, η απόφαση αυτή είναι επαρκώς αιτιολογημένη.

134 Η διατύπωση των ατομικών αποφάσεων δείχνει ότι η Επιτροπή ακολούθησε για όλες τις επιχειρήσεις το ίδιο σχήμα: μετά την μνεία των εφαρμοστέων διατάξεων της Συνθήκης και αποφάσεων, αναφέρει υπό ποιες συνθήκες διαπιστώθηκαν και τέθηκαν υπόψη των επιχειρήσεων οι παραβάσεις των διατάξεων αυτών και πώς διατύπωσαν τις παρατηρήσεις τους οι επιχειρήσεις. Εν συνεχεία απαριθμούνται τα στοιχεία που συνιστούν την παράβαση και καθορίζεται το σχετικό πρόστιμο.

135 Με βάση αυτό το σχήμα, θα μπορούσε να συναχθεί ότι, αν οι προσφεύγουσες παρέβαλλαν την εις βάρος τους ατομική απόφαση προς τη γενική απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ, θα μπορούσαν ασφαλώς να αναγνωρίσουν ποιες ήταν οι παραβάσεις των διατάξεων οι οποίες τους καταλογίζονταν· επομένως, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν συμπλήρωσε τις ατομικές αποφάσεις με την ειδική αιτιολογία της γενικής αποφάσεως σε εκτέλεση της οποίας εκδόθηκαν και την οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις δεν μπορεί να αγνοούσαν. Εξ άλλου, η έκταση των ισχυρισμών τους οποίους προέβαλαν οι προσφεύγουσες κατά την έγγραφη διαδικασία και κατά τη συζήτηση δείχνει ότι η υπάρχουσα αιτιολογία καθόλου δεν δυσχέρανε την άμυνά τους.

136 Επομένως, ο λόγος αυτός είναι αβάσιμος.

Κεφάλαιο II — Οι προβαλλόμενοι δικαιολογητικοί λόγοι

137 Οι προσφεύγουσες επικαλέστηκαν διάφορους δικαιολογητικούς λόγους χρησιμοποιώντας ποικίλους νομικούς χαρακτηρισμούς της δύσκολης καταστάσεως

η οποία απειλούσε την ύπαρξή τους ή, τουλάχιστον, τη συνέχιση της λειτουργίας τους και η οποία οφειλόταν, κατά τους ισχυρισμούς τους, στην εφαρμογή της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ. Τους δικαιολογητικούς αυτούς λόγους κατέταξαν σε τρεις κατηγορίες — άμυνα, ανωτέρα βία και κατάσταση ανάγκης — οι οποίες πρέπει να εξεταστούν κατά σειρά.

Άμυνα

- 138 Η άμυνα, η οποία προϋποθέτει πράξη υπερασπίσεως κατ' αδικού επιθέσεως, δεν μπορεί να απαλλάξει από την ευθύνη τους τους επιχειρηματίες, οι οποίοι εν γνώσει τους παραβιάζουν μια γενική απόφαση που δεν μπορεί να αμφισβητηθεί από άποψη νομιμότητας ούτε θεωρούμενη καθαυτή ούτε σε σχέση με τις οικονομικές περιστάσεις και τα οικονομικά γεγονότα εν όψει των οποίων εκδόθηκε. Εν προκειμένω, δεδομένου ότι αναγνωρίστηκε ότι η γενική απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ είναι νόμιμη όσον αφορά τις τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις τις οποίες προβλέπει η Συνθήκη ΕΚΑΧ, είναι αβάσιμος ο περί αμύνης ισχυρισμός των προσφευγουσών, καθ' όσον ο δικαιολογητικός αυτός λόγος δεν μπορεί να αντισταχθεί κατά δημοσίας αρχής η οποία ενεργεί νομίμως εντός του νομικού πλαισίου των αρμοδιοτήτων της.

Ανωτέρα βία

- 139 Οι προσφεύγουσες δηλώνουν ότι, λόγω της συμπεριφοράς «άλλων παραγωγών», οι οποίοι δεν τηρούσαν την απόφαση περί καθορισμού κατωτάτων τιμών, αντιμετώπιζαν κατάσταση ανωτέρας βίας η οποία τις ανάγκασε να παραβούν την απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ προκειμένου να αποφύγουν να αποκλειστούν από την αγορά ράβδου οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής.
- 140 Η αναγνώριση, όμως, της υπάρξεως ανωτέρας βίας προϋποθέτει ότι η εξωτερική αιτία την οποία επικαλείται ο ενδιαφερόμενος έχει αναπότερες και αναπόφευκτες συνέπειες, σε σημείο ώστε να καθίσταται αντικειμενικά αδύνατη γι' αυτόν η συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του, εν προκειμένω δε να μην του απομένει άλλη εναλλακτική λύση εκτός από την παράβαση της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ.
- 141 Από τα προσκομισθέντα έγγραφα προκύπτει ότι, επί 181 επιχειρήσεων οι οποίες ελέγχθηκαν μεταξύ Ιουνίου 1977 και Σεπτεμβρίου 1979, μόνον 29 παρέβησαν τους κανόνες περί επιβολής κατωτάτων τιμών. Κατά συνέπεια, φαίνεται ότι η πλειονότητα των επιχειρήσεων προσαρμόστηκε πράγματι στην κατάσταση αυτή, είτε αναζητώντας νέα πελατεία ή παράγοντας νέα προϊόντα είτε διατηρώντας ορισμένο επίπεδο παραγωγής συμμορφούμενες συγχρόνως προς τις κατώτατες τιμές. Η εξωτερική αιτία την οποία επικαλούνται οι προσφεύγουσες δεν τις περιήγαγε, επομένως, σε κατάσταση από την οποία δεν είχαν την δυνατότη-

τα να διαφύγουν, πράγμα που αποκλείει την υπέρ αυτών εφαρμογή της εννοίας της ανωτέρας βίας.

Κατάσταση ανάγκης

142 Οι προσφεύγουσες επικαλέστηκαν την κατάσταση ανάγκης στην οποία βρίσκονταν, όπως ισχυρίζονται, και δυνάμει της οποίας αναγκάστηκαν να μη συμμορφωθούν προς τις υποχρεώσεις που επέβαλε η γενική απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ. Ειδικότερα, οι Ιταλίδες προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι δεν είχαν στην πράξη κανένα μέσο για να μειώσουν τα πάγια έξοδά τους, δεδομένου του κινδύνου απεργίας και της κοινωνικής αναταραχής σε περίπτωση απολύσεων, και ότι επομένως, λόγω της απωλείας του κύκλου εργασιών, απειλείτο η ίδια η ύπαρξη τους· οι προσφεύγουσες Montereau και Korf θεωρούν ότι η συμπεριφορά τους δικαιολογείται βάσει της αρχής «η ανάγκη δημιουργεί δίκαιο»· η προσφεύγουσα Maxhütte υποστηρίζει ότι «μόνη σωτηρία» της επιχειρήσεώς της ήταν να ανακτήσει το μερίδιό της στην αγορά, πωλώντας σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές, και θεωρεί ότι η κατάσταση ανάγκης στην οποία βρισκόταν συνάγεται από ένα σύνολο παραγόντων, οι οποίοι περιλαμβάνουν τόσο τα κενά και τις ανεπάρκειες του συστήματος, όσο και το γεγονός ότι η Maxhütte είχε συμμορφωθεί προς τις κατώτατες τιμές τον Ιούνιο και τον Ιούλιο, ενώ οι ανταγωνιστές της δεν το είχαν πράξει. Οι προσφεύγουσες, έτσι, υποστηρίζουν με διάφορα επιχειρήματα ότι αντιμετώπιζαν σοβαρή απειλή, η οποία έθετε σε κίνδυνο την ύπαρξη της επιχειρήσεώς τους.

143 Χωρίς να χρειάζεται, όμως, να εξεταστεί αν η απειλή για την οποία έκαναν λόγο ήταν ικανή να προκαλέσει κατάσταση ανάγκης που δικαιολογεί την συμπεριφορά τους, είναι αρκετό να διαπιστωθεί ότι καμιά από τις επιχειρήσεις οι οποίες συμμορφώθηκαν προς τη γενική απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ δεν διέτρεξε κίνδυνο πτωχεύσεως ή εκκαθαρίσεως και ότι, παρ' όλο που σε ορισμένες από τις προσφεύγουσες σημειώθηκε μείωση του όγκου των πωλήσεων, η ύπαρξη των προσφευγουσών αυτών δεν απειλήθηκε πράγματι.

144 Όσον αφορά την επιχείρηση Stefana Antonio, η οποία βρέθηκε σε ιδιαίτερος δυσχερή οικονομική κατάσταση, πρέπει να σημειωθεί ότι η κατάσταση αυτή οφειλόταν στην επιλογή του χρόνου τροποποίησης της διαρθρώσεώς της και επομένως στην εσφαλμένη εκτίμηση μιας δυσμενούς συγκυρίας γνωστής σε όλους· η ατομική αυτή συμπεριφορά δεν της επιτρέπει να επικαλεστεί κατάσταση ανάγκης.

Κεφάλαιο III — Ευθυγράμμιση

145 Η προσφεύγουσα Feralpi, ακολουθουμένη από τις άλλες ιταλικές επιχειρήσεις επ' αυτού του σημείου, υποστήριξε ότι η συμπεριφορά της ήταν νόμιμη για το

λόγο ότι πώλησε ράβδους οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής σε κατώτατες τιμές κατόπιν ευθυγραμμίσεων, οι οποίες έγιναν σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες.

- 146 Σχετικά, η Feralpi υποστηρίζει κατ' αρχάς — στηριζόμενη στο άρθρο 6 της αποφάσεως 30/53, της 2ας Μαΐου 1953 (ΕΕ ειδ. έκδ. τ. 08/001, σ. 5), όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 2 της αποφάσεως 72/440/ΕΚΑΧ, της 22ας Δεκεμβρίου 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. τ. 08/001, σ. 98) — ότι δικαιούνται να ευθυγραμμιστεί προς τις τιμές στις οποίες πωλούσαν πράγματι άλλες κοινοτικές επιχειρήσεις και όχι μόνον προς τις τιμές των τιμοκαταλόγων ανταγωνιστού.
- 147 Η Επιτροπή, όμως, υποστηρίζει ορθώς ότι το προαναφερθέν άρθρο 6 ορίζει ότι το δικαίωμα ευθυγραμμίσεως δεν υφίσταται παρά μόνον για τα προϊόντα ως προς τα οποία «η υποχρέωση δημοσιεύσεως των τιμών έχει καταργηθεί ή περιορισθεί», δηλαδή για τα προϊόντα τα οποία απαριθμούνται στο άρθρο 8 της αποφάσεως 31/53, της 2ας Μαΐου 1953 (ΕΕ ειδ. έκδ. τ. 08/001, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση 72/441/ΕΚΑΧ, της 22ας Δεκεμβρίου 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. τ. 08/001, σ. 101), μεταξύ των οποίων δεν περιλαμβάνονται οι ράβδοι οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής.
- 148 Κατά συνέπεια, η εντός της Κοινότητας ευθυγράμμιση των τιμών όσον αφορά τις ράβδους οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί εγκύρως παρά μόνον προς τις τιμές ενός κοινοτικού τιμοκαταλόγου ανταγωνιστού.
- 149 Η Feralpi υποστηρίζει, εν συνεχεία, ότι μέχρι τις 15 Μαρτίου 1978 — ημερομηνία ενάρξεως εφαρμογής της αποφάσεως 527/78, περί απαγορεύσεως της ευθυγραμμίσεως των τιμών προς τις προσφερόμενες τιμές προϊόντων σιδήρου και χάλυβος από ορισμένες τρίτες χώρες — της ήταν δυνατόν όχι μόνον να ευθυγραμμιστεί προς τέτοιες προσφορές, αλλά και να ευθυγραμμιστεί προς ενδοκοινοτικές τιμές, οι οποίες είχαν προηγουμένως ευθυγραμμιστεί προς προσφερόμενες τιμές προϊόντων από τρίτες χώρες.
- 150 Η Επιτροπή απαντά στον ισχυρισμό αυτό υποστηρίζοντας ότι η ευθυγράμμιση προς προσφερόμενες τιμές προϊόντων από τρίτες χώρες δεν είναι έγκυρη παρά μόνον εάν η επιχείρηση δηλώσει τη συναλλαγή κατά την οποία προέβη στις ευθυγραμμίσεις αυτές εντός των τριών επομένων ημερών από της συναλλαγής αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 1, της αποφάσεως 23/63, της 11ης Δεκεμβρίου 1963 (ΕΕ ειδ. έκδ. τ. 08/001, σ. 50).

- 151 Αν το επιχείρημα της Επιτροπής αναφερόταν μόνο στην από τυπικής απόψεως νομιμότητα της ευθυγραμμίσεως, θα έπρεπε να απορριφθεί, δεδομένου ότι η παράλειψη κοινοποιήσεως δεν συνιστά παράβαση των διατάξεων περί επιβολής κατωτάτων τιμών.
- 152 Ωστόσο, η Επιτροπή υποστηρίζει ορθώς ότι η προσφεύγουσα όφειλε να αποδείξει ότι ευθυγραμμίστηκε προς προσφερόμενες τιμές προϊόντων από τρίτες χώρες· η Feralpi, όμως, δεν προσκόμισε αποδείξεις σχετικά και επομένως δεν είναι δυνατόν να γίνει δεκτό ότι τέτοια ευθυγράμμιση είναι έγκυρη, κατά μείζονα δε λόγο ότι είναι έγκυρη η ευθυγράμμιση προς προσφερόμενη ενδοκοινοτική τιμή, η οποία έχει η ίδια ευθυγραμμιστεί προηγουμένως — χωρίς δε αυτό να αποδεικνύεται — προς προσφερόμενη τιμή προϊόντων από τρίτη χώρα.
- 153 Η Feralpi υποστηρίζει, τέλος, όσον αφορά τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, ότι ευθυγραμμίστηκε προς τιμολόγια τα οποία δημοσίευσαν γερμανικές επιχειρήσεις· επομένως, δεν παρέβη τις διατάξεις περί επιβολής κατωτάτων τιμών, αλλά, το πολύ, σε περίπτωση που οι ευθυγραμμίσεις αυτές ήταν αντικανονικές, το άρθρο 60 της Συνθήκης ΕΚΑΧ.
- 154 Πρέπει, κατ' αρχάς, να υπενθυμιστεί ότι το άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 962/77/ΕΚΑΧ δεν εμποδίζει τις ευθυγραμμίσεις «προς τις ευνοϊκότερες τιμές οι οποίες, καθορίζονται κατά την παράδοση βάσει τιμοκαταλόγων άλλων παραγωγών της Κοινότητας»· εν τούτοις, όλοι οι τιμοκατάλογοι των κοινοτικών επιχειρήσεων πρέπει να είναι σύμφωνοι προς την απόφαση περί καθορισμού κατωτάτων τιμών και καμιά ευθυγράμμιση εντός της Κοινότητας δεν παρέχει τη δυνατότητα πωλήσεως σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές. Κατά συνέπεια, κάθε πώληση σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές συνιστά όχι μόνον αντικανονική ευθυγράμμιση εντός της Κοινότητας, κατά παράβαση του άρθρου 60 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, αλλά και παράβαση των διατάξεων περί επιβολής κατωτάτων τιμών.
- 155 Η Feralpi, αφαιρώντας από την τιμή του γερμανικού τιμοκαταλόγου, προς την οποία ισχυρίζεται ότι ευθυγραμμίστηκε, τα έξοδα μεταφοράς από το Lonato (σημείο εκκινήσεως μεταφοράς των εμπορευμάτων της Feralpi) ως το σημείο τερματισμού της μεταφοράς στον τόπο προορισμού, κατέληξε σε ευθυγραμμισμένη τιμή πωλήσεως, χαμηλότερη από την τιμή η οποία καθοριζόταν κατ' εφαρμογή του τιμοκαταλόγου μιας κοινοτικής επιχειρήσεως, πράγμα που συνιστά πρακτική απαγορευμένη από το άρθρο 6, πρώτο εδάφιο· κατά συνέπεια, οι πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές συνιστούν παραβάσεις του άρθρου 61 της Συνθήκης ΕΚΑΧ.

Μέρος τρίτο — Περί μειώσεως των προστίμων

Κεφάλαιο I — Γενικά

- 156 Οι προσφεύγουσες εξήτησαν επικουρικώς, είτε με τις προτάσεις τους είτε κατά την προφορική διαδικασία, μείωση του ύψους του ποσού του προστίμου.
- 157 Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι οι παραβάσεις αυτές έγιναν σε περίοδο κρίσεως, η οποία έθεσε σε κίνδυνο την ύπαρξη πολλών επιχειρήσεων του εν λόγω τομέα και οδήγησε στην εφαρμογή σχεδίου προς αντιμετώπισή της βασισμένου κυρίως στην αρχή της αλληλεγγύης, το οποίο μόνο ήταν σε θέση να καταστήσει δυνατή την αντιμετώπιση της κρίσεως από τον εν λόγω τομέα στο σύνολό του.
- 158 Πρέπει, βεβαίως, να διαπιστωθεί ότι, για να τηρήσουν την αρχή αυτή, οι παραγωγικότερες επιχειρήσεις έπρεπε να δεχτούν να υποβληθούν σε θυσίες, λαμβανομένης προ πάντων υπόψη της ελευθερίας που είχαν οι έμποροι και οι εισαγωγείς από τρίτες χώρες όσον αφορά τις τιμές κατά το έτος 1977, εντός του οποίου έγιναν οι περισσότερες από τις διαπιστωθείσες παραβάσεις.
- 159 Η Επιτροπή, όμως, αποφασίζοντας να εφαρμόσει σχετικά χαμηλό συντελεστή για τον υπολογισμό του προστίμου, δηλαδή 25% επί του κάτω των κατωτάτων τιμών ποσού για τις επιχειρήσεις χωρίς ιδιαίτερα οικονομικά προβλήματα, 10% επί του ίδιου ποσού για τις μεσαίες επιχειρήσεις με αρνητικό ισολογισμό και 1% επί του ποσού αυτού για τις επιχειρήσεις σε κατάσταση πτωχεύσεως, δεδομένου του συντελεστή τον οποίο μπορούσε να εφαρμόσει δυνάμει του άρθρου 64 της Συνθήκης — το διπλάσιο της αξίας των αντικανονικών πωλήσεων — έλαβε προσηκόντως υπόψη τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως.

- 160 Κατά συνέπεια, τα αιτήματα των προσφευγουσών περί μειώσεως των προστίμων που τους επιβλήθηκαν είναι αβάσιμα, εκτός από τα αιτήματα που θα εξεταστούν κατωτέρω και τα οποία αναφέρονται σε κακή εφαρμογή των συντελεστών τους οποίους καθόρισε η Επιτροπή ή σε ενδεχόμενες μειώσεις του κάτω των κατωτάτων τιμών ποσού.

Κεφάλαιο II — Ειδικές περιπτώσεις

I. Antonio Stefana

- 161 Η επιχείρηση αυτή υποστήριξε ότι, όταν της επιβλήθηκε το πρόστιμο, βρισκόταν σε κρισιμότερη οικονομική κατάσταση. Πράγμα που δεν αμφισβητήθηκε από την Επιτροπή κατά συνέπεια, και σύμφωνα με τα κριτήρια που έχει καθορίσει η Επιτροπή, ως προς την επιχείρηση αυτή πρέπει να εφαρμοστεί ο συ-

ντελεστής 10% επί του κάτω των κατωτάτων τιμών ποσού και όχι ο συντελεστής 25%· επομένως, το πρόστιμο πρέπει να μειωθεί από 50 852 000 λίρες σε 20 340 800 λίρες.

2. Αιτήματα περί ενδεχομένης μείωσης του κάτω των κατωτάτων τιμών ποσού

α) Di Darfo

- 162 Η προσφεύγουσα επικαλείται κατ' αρχάς πλημμέλεια της διαδικασίας, καθ' όσον δεν εκλήθη στις Βρυξέλλες για να παράσχει προφορικά συμπληρωματικές εξηγήσεις παρά μόλις στις 23 Ιουνίου 1978, ενώ η συνάντηση είχε καθοριστεί για τις 29 Ιουνίου 1978 και στην αίτησή της περί παρατάσεως της προθεσμίας είχε δοθεί αρνητική απάντηση για τους λόγους αυτούς ζητεί την ακύρωση της ατομικής αποφάσεως περί επιβολής κυρώσεων της 18ης Αυγούστου 1978, υποστηρίζοντας ότι η άρνηση της Επιτροπής την εμπόδισε να αμυνθεί αποτελεσματικά.
- 163 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι δεν ήταν υποχρεωμένη να δεχθεί τους διαδίκους σε ακρόαση και ότι, επομένως, δεν μπορεί να υπήρχε ανατρεπτική προθεσμία για τη σχετική ειδοποίηση· κατά συνέπεια, δεν υπάρχει σχετικά ούτε πλημμέλεια της διαδικασίας ούτε παρεμπόδιση της προσφεύγουσας να αμυνθεί προσήκοντως.
- 164 Ναι μεν το άρθρο 36 της Συνθήκης, στο οποίο αναφέρεται η Di Darfo, επιβάλλει απλώς στην Επιτροπή να παράσχει στον ενδιαφερόμενο την ευκαιρία να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του πριν του επιβάλει χρηματική κύρωση, εν προκειμένω δε η επιχείρηση είχε την δυνατότητα να διατυπώσει γραπτές παρατηρήσεις, πρέπει, όμως, να παρατηρηθεί ότι η προθεσμία την οποία χορήγησε η Επιτροπή στην επιχείρηση Di Darfo — όσον αφορά την κλήση της σε ακρόαση στις Βρυξέλλες — μπορούσε να υπολογιστεί πιο γενναϊόδωρα, προκειμένου να μην επηρεαστεί η δυνατότητα της επιχείρησης αυτής να καταστήσει εγκαίρως γνωστή την άποψή της επί ορισμένων εγγράφων τα οποία αποτελούσαν αντικείμενο αμφισβητήσεων. Η συμπεριφορά αυτή δεν δικαιολογεί, ωστόσο, ipso facto την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά το μέτρο που η προσφεύγουσα είχε την δυνατότητα να διατυπώσει εκ των προτέρων γραπτές παρατηρήσεις, τα έγγραφα, όμως, τα οποία παρέλειψε να επικαλεστεί στις γραπτές της παρατηρήσεις προς την Επιτροπή και τα οποία ήθελε να υποβάλει κατά την ακρόαση, στην οποία δεν μπόρεσε να παραστεί, πρέπει να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο.
- 165 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, εν συνεχεία, ότι τα τιμολόγια υπ' αριθ. 1626, 1628 και 1630 — και τα τρία της 2ας Σεπτεμβρίου 1977 — δεν αφορούσαν ρά-

βδους οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής, αλλά προϊόντα ελάσεως ST 37 και ότι, επομένως, ως προς τα τιμολόγια αυτά δεν εφαρμόζοταν η απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ. Η Επιτροπή, όμως, παρατήρησε ορθώς ότι τα τιμολόγια φέρουν τη σφραγίδα «μερική ευθυγράμμιση προς το τιμολόγιο AFIM» και ότι το τιμολόγιο αυτό δεν περιλαμβάνει παρά μόνον ράβδους οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής· επομένως ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.

166 Τέλος, η εν λόγω προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή κακώς θεώρησε ότι στις ως παράνομες φερόμενες πωλήσεις περιλαμβάνονταν τιμολόγια σχετικά με παραγγελίες, οι οποίες είχαν γίνει πριν αρχίσει να εφαρμόζεται η απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ. Πρόκειται για δύο ομάδες παραγγελιών, οι οποίες απευθύνονταν αφ' ενός μεν προς την επιχείρηση Maretto Blein μέσω της SpA Darma του Μιλάνου, αφ' ετέρου δε προς τη SpA Baraclit μέσω της επιχειρήσεως Albani di Merate.

167 Η Επιτροπή αντέκρουσε τον ισχυρισμό αυτό με την αιτιολογία ότι τα έγγραφα σχετικά με τις παραγγελίες που επικαλείται ως απόδειξη η Di Darfo δεν είχαν προσκομιστεί κατά τον έλεγχο. Το επιχείρημα όμως αυτό της Επιτροπής είναι αβάσιμο καθ' όσον, στη συγκεκριμένη αυτή περίπτωση, πρέπει να ληφθούν υπ' όψη τα έγγραφα τα οποία η επιχείρηση παρέλειψε να επικαλεστεί στο πλαίσιο των γραπτών παρατηρήσεων τις οποίες διατύπωσε προς την Επιτροπή και τα οποία δεν μπόρεσε να επικαλεστεί μεταγενέστερα.

168 Κατά την προφορική διαδικασία, η Επιτροπή προσκόμισε ένα από τα τιμολόγια (το υπ' αριθ. 1514) ως προς τα οποία η Di Darfo υποστήριξε ότι οι παραγγελίες είχαν γίνει προ της 8ης Μαΐου 1977· το τιμολόγιο αυτό έχει, βέβαια, ημερομηνία 2 Αυγούστου 1977, δεν μπορεί όμως σε καμιά περίπτωση να αποτελέσει απόδειξη κατά των εγγράφων που προσκόμισε η Di Darfo, σύμφωνα με τα οποία οι παραγγελίες με τις οποίες συναπτόταν μια συμφωνία — δυνάμει της οποίας οι συμβαλλόμενοι ήσαν σύμφωνοι ως προς το πωλούμενο προϊόν και την τιμή — είχαν πράγματι γίνει προ της 8ης Μαΐου 1977.

169 Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας πρέπει να γίνει δεκτός και οι πωλήσεις που αντιστοιχούν στις παραγγελίες αυτές να εξαιρεθούν από τις πωλήσεις για τις οποίες πρέπει να επιβληθούν πρόστιμα· δεδομένου δε ότι οι πωλήσεις αυτές αντιπροσωπεύουν το 3,4% του συνόλου, το ποσό του προστίμου που οφείλει η Di Darfo πρέπει να μειωθεί κατά 3,4%, δηλαδή από 27 830 000 λίρες σε 26 383 780 λίρες.

β) Rumi

170 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, προκειμένου να υπολογίσει το κάτω των κατωτάτων τιμών ποσό, η Επιτροπή κακώς έλαβε ως σημείο αναφοράς την τιμή

των 540 γερμανικών μάρκων ανά τόνο ράβδων οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής, με την αιτιολογία ότι πώλησε τις ράβδους οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής με ευθυγράμμιση προς τις ισοτιμίες του Saarbrücken και του Oberhausen και ότι λόγω των εξόδων μεταφοράς, η τιμή ανά τόνο είχε φτάσει στο ύψος των 451,87 γερμανικών μάρκων· θεωρεί, έτσι, ότι το κάτω των κατωτάτων τιμών ποσό μειώθηκε από 200 σε 100 εκατομμύρια λίρες περίπου και ότι το πρόστιμο θα έπρεπε να υπολογιστεί επί του τελευταίου αυτού ποσού.

- 171 Η Επιτροπή παρατήρησε, ορθώς, αφ' ενός μεν ότι το έγγραφο που προσκομίστηκε προς στήριξη αυτού του αιτήματος έχει σχέση με πωλήσεις μεταγενέστερες από τις πωλήσεις οι οποίες ελήφθησαν υπ' όψη προς υπολογισμό του κάτω των κατωτάτων τιμών ποσού, αφ' ετέρου δε ότι τα εν λόγω προϊόντα είχαν ως τελικό προορισμό τις Κάτω Χώρες· υπ' αυτές τις συνθήκες, η ευθυγράμμιση προς τις γερμανικές ισοτιμίες είναι αντίθετη προς το άρθρο 60 της Συνθήκης, δεδομένου δε ότι η αντικανονική αυτή ευθυγράμμιση επέτρεψε στην προσφεύγουσα να πωλεί σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές, αποτελεί και παράβαση των διατάξεων περί επιβολής κατωτάτων τιμών και επομένως ο ισχυρισμός αυτός τον οποίο προβάλλει η εταιρία Rumi πρέπει να απορριφθεί.

γ) Feralpi

- 172 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή κακώς της προσήψε ότι πωλούσε σε τιμές χαμηλότερες από τις κατώτατες τιμές με σειρά τιμολογίων στα οποία οι επίδικες τιμές είχαν συμπληρωθεί χειρογράφως, ισχυριζόμενη ότι τέτοιου είδους επισημειώσεις δεν έχουν καμιά αποδεικτική αξία, δεδομένου ότι τα τιμολόγια αυτά ήταν άσχετα προς τις πραγματικές συμβατικές σχέσεις.
- 173 Η Επιτροπή προσκόμισε αντίγραφα τηλετυπημάτων σχετικών με τις εν λόγω πωλήσεις, βάσει των οποίων φαίνεται να υπάρχει διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησεως που εκφράζεται σε γερμανικά μάρκα, η οποία είναι σύμφωνη προς τις κατώτατες τιμές, και του ποσού σε λίρες που προορίζεται να αναγραφεί στο τιμολόγιο, το οποίο εκφράζεται σε λίρες και είναι μικρότερο από τις κατώτατες τιμές.
- 174 Δεδομένου ότι η ακρίβεια των αποδεικτικών αυτών στοιχείων επιβεβαιώθηκε και από την έγγραφη μαρτυρία του επιθεωρητή της Επιτροπής, ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί.
- 175 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επίσης ότι πώλησε τις ράβδους οπλισμού σκυροδέματος κυκλικής διατομής με επιβάρυνση λόγω ποιότητας, την οποία η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη κατά τον υπολογισμό του κάτω των κατωτάτων τιμών ποσού.

- 176 Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το άρθρο 2 της αποφάσεως 3000/77 ορίζει ότι οι κατώτατες τιμές είναι τιμές βάσεως, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων λόγω ποιότητας, ενώ η απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ προέβλεπε απλώς, στο άρθρο 2, ότι οι κατώτατες τιμές είναι τιμές βάσεως. Υπ' αυτές τις συνθήκες, από 1ης Ιανουαρίου 1978, ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος της αποφάσεως 3000/77, οι κατώτατες τιμές περιελάμβαναν τις επιβαρύνσεις λόγω ποιότητας, ενώ το ποσό των επιβαρύνσεων αυτών μπορούσε να προστεθεί στις κατώτατες τιμές σύμφωνα με την απόφαση 962/77/ΕΚΑΧ.
- 177 Δεδομένου ότι οι παραβάσεις διαπράχθηκαν μεταξύ 3 Μαρτίου και 3 Μαΐου 1978, τα κάτω των κατωτάτων τιμών ποσά πρέπει να είναι ίσα προς τη διαφορά μεταξύ της κατωτάτης τιμής (συμπεριλαμβανομένης της επιβαρύνσεως λόγω διαμέτρου) και της τιμής πωλήσεως — στην οποία έγινε η συναλλαγή — που περιλαμβάνει την τιμή βάσεως και τις επιβαρύνσεις λόγω ποιότητας.
- 178 Κατά συνέπεια, λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση η οποία εκτίθεται ανωτέρω, το Δικαστήριο αποφασίζει την μείωση του προστίμου από 55 110 000 λίρες σε 50 000 000 λίρες.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Μειώνει τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στις προσφεύγουσες ως εξής:

- ως προς την Antonio Stefana (226/78), σε 19 042 ΕΛΜ, ήτοι 20 340 800 λίρες,
- ως προς την Di Darfo (227/78), σε 25 168 ΕΛΜ, ήτοι 26 883 780 λίρες,
- ως προς την Feralpi (228/78), σε 46 298 ΕΛΜ, ήτοι 50 000 000 λίρες.

2) Απορρίπτει κατά τα λοιπά τις προσφυγές.

Kutscher O'Keeffe Touffait Mertens de Wilmars Pescatore
Mackenzie Stuart Bosco Koopmans Due

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ 18.3.1980 — ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΣΘΕΙΣΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ 154/78, 205/78, 206/78, 226/78 ΕΩΣ
228/78, 263/78 ΚΑΙ 264/78, 39/79, 31/79, 83/79 ΚΑΙ 85/79

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Μαρτίου 1980.

Ο Γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher